Lục Tỉnh Tân Văn

六省新聞

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

GIÁ BÁN
TRONG ĐỊA-PHẬN ĐÔNG-DƯƠNG

Một năm	6$00
Sáu tháng	3 50
Ba tháng	2 00
Mỗi số	0 10
Đổi chỗ ở	0$20

ĐẠI-PHÁP VÀ CÁC THUỘC ĐỊA

Một năm	20fr00

Số: 518
NĂM THỨ MƯƠI HAI

BÁN LẺ MỖI SỐ: 0$10

31 Janvier 1918
19 tháng mười hai Annam
Năm Đinh-tị

DIRECTION ET ADMINISTRATION:
F.-H. SCHNEIDER, 162, Rue Pellerin, Saigon

PUBLICITÉ
ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES
Le centimètre de hauteur sur 0.065 de large. 1$50
Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre quelque soit le caractère employé.

BỐ CÁO
Những lời rao về việc buôn bán nếu gởi thơ đến Bổn-quán thì Bổn-quán sẽ gởi cho một cái bản để giá phân minh.

M... C...
dưởng đó, m...

1 — BIỂN CÁO NGÃ NAM NHƠN.
2 — ĐIỂN BÁO.
3 — HƯỚNG TRUYỀN.
4 — ÂU CHÂU CHIẾN SỰ.
5 — ĐÁM TÁNG.
6 — PHÙ BA MỸ TỤC.
7 — TRUYỆN NGƯỜI THÁM-HIỂM.
8 — TÌNH CẢNH QUẢNG-ĐÔNG.
9 — THÔNG-BÁO (*Đông-dương*).
10 — CỰC ĐÔNG.
11 — TIN MÙA MÀNG.
12 — CÁC CUỘC CHƠI CHO TIÊU KHIỂN.
13 — CUỘC CHƠI LỄ LÀM PHƯỚC.

LỜI RAO

Bổn-quán xin nhắt lại cho chư khán quan rõ rằng:

Kể từ ngày 1er janvier 1918 gia đồng niên báo Lục-tỉnh-tân-văn sẽ tính theo bản gia các thứ báo của bổn-quán ấn hành trong báo Lục-tỉnh-tân-văn, trong tháng juillet 1917, nghĩa là 6$00, người mới và người cũ cũng vậy.

Những vị mua báo mà đã mãng hạng từ hôm 31 Décembre rồi, xin làm ơn gởi bạc lên cho Bổn-quán hầu gởi tiếp luôn báo cho.

Ngày nguyên-đáng (tết) Annam gần đến. Chư quí vị hãy nhớ mà in thiệp.

Nhà in Bổn-quán có đủ các thứ chữ mới mà in thiệp cho chư quí vị và ba màu giấy, là trắng, đỏ, hồng. — Mỗi trăm thiệp giá một đồng bạc năm chục giá bảy cắt, nếu có chữ Annam thêm thì mỗi chữ giá năm xu. — Tiền gởi người mua phải chịu.

BỔN-QUÁN.

Biển cáo ngả nam nhơn

(Lettre au peuple annamite)

Ý hướng đồi tàn

(Tendances fâcheuses)

Tuần rồi trong « La Gazette de Cochinchine » chúng tôi có đăng báo ở châu tri quan Học-bộ Thương-thơ dạy các quan tùng quyền Học-bộ từ nầy về sau phải vâng theo ý *Hồi-đồng xét sổ bộ và việc kinh tế* đã tỏ ra rằng hễ giấy tờ toa vé mà trình cho Hội-đồng xét, thì phải ký tên cho rõ ràng, hầu dễ phân định cái trách nhậm của các quan lo việc phân phát của công trong sổ Công-nhu.

Mỗi người trong chúng ta ở Namkỳ đã ghe phen thấy, chẳng những là toa vé và sổ bộ nhà nước, mà còn nhiều giấy tờ công-văn có chữ ký tên không rõ.

Tại đâu mà sanh ra chuyện ấy?

Có phải là tại tuồng chữ, hay là thấy nhiều khi các quan ăn học tót chúng mà ký tên lăn nhăn, quái dị đọc không ra chữ gì mà cho là tại tánh tự nhiên hoặc tại cái lập dị cho khác thường hơn chúng, hay là tại làm biếng, hay là tại mệt mỏi mà sanh ra chuyện tệ ấy chăng...? Một người bạn cố giao của chúng tôi biết nghề giáo tự sẽ trả lời cho chúng tôi rõ rằng các cớ ấy nhập lại nó làm cho kẻ chấp bút viết chữ xấu và ký tên tệ hơn nữa.

Dầu thế nào đi nữa, chớ có nhiều ông tây viết chữ gần coi không ra, đã vậy mà đến lúc ký tên thì không ráng ký cho rõ, ký lăng nhăn lít dít dường như muốn ra thai đố gì vậy, việc ấy rất đồi bại và chỉ dấu bơ thờ, bẵng lẵng không nghĩ đến cho người đọc sẽ khó lòng, chớ kỳ thiệt là ai mà dùng cách ký tên lít dít vậy thì là thiếu hành và phi lễ, vì ta há đi quên rằng phép thù tác phải cho thiên hạ đừng phiền lòng chớ. Mà không chi khó chịu cho bằng khi mình được thơ rồi kiếm hết sức không rõ ai ký tên thơ ấy.

Còn như vị nào mà muốn bắt chước người Trung-cổ, là các quí-tọc dốt nát mỗi lần ký tên thì vẻ chữ thập, hoặc là gạch chữ nhứt, hay là chấm vài điểm, thì ít nữa cũng viết cái tên thêm dưới cho rõ chớ. Vã lại ai ai cũng phải có thói quen đó, ít nữa là ký tên tuồng chữ rõ ràng thì đủ.

Người annam vẫn tập chữ a-b-la tinh quen rồi mà lại ít gần hơn người Langsa, nên tuồng chữ tốt luôn. Nhiều ông tây đọc tuồng chữ của Annam viết lấy làm khoái chí. Song le vài năm trở lại đây, tuồng chữ ấy có hơi hư rồi. Tuồng chữ cũng như tục tốt, lần lần tiêu điều; khi trước người annam ký tên rõ ràng, nay lần lần cũng lăn nhăn lít dít, khó đọc. Ấy là một đều bắt chước, chớ gì. Thầy ký làm việc trong sở, thường thấy ông chủ viết tuồng chữ xấu và ký tên một cách tệ. Cũng như có nhiều người có tri thật thà tưỡng sức mạnh vẫn ở nơi râu, nên thầy ký ấy tưỡng muốn có quyền thì phải ký tên lít dít, hễ có dịp liền thi hành. Ban đầu còn nhúc nhác, sợ chúng bạn cười, mà ngày kia hết sợ, bèn bắt chước, thiệt giống hệt. Song le sự ước mơ không thấy toại chí, đầu sao, thì giờ cũng vậy, trước là ký lục, sau cũng ký lục; mà còn cái đắc chí là mỗi lần ký tên, thì va đố các cậu Œdipes thế gian, làm sao mà ký tên khoái bằng va đó.

Ấy vậy, chúng tôi xin trực ngôn, cái tật đôi người annam *hay bắt chước cái tệ* mà không dùn lắc, vì đó mà bỏ cái tục có lễ-nghĩa rất đẹp, và làm sái dầm các tao nhã là một đều rất bất hiệp lý đó! Thiệt là khá tiếc và kỳ dị quá. Chúng tôi trông cậy tờ Châu tri của quan Học-bộ Thượng-thơ sẽ chạy tràn đồng trong các công thự, cho các quan langsa và annam đều ký tên rõ ràng hơn bây giờ. Ta phải nhìn biết rằng *tật bắt chước cái tệ* nay đã lan tràn, lần đến mấy thầy giúp việc trong các công thự. Chúng tôi xin chỉ ít đều thi dụ cho chư khán quan thí nghiệm lấy:

Coi bộ vị tây-nhơn giúp việc mà chúng tôi nói đó, đã làm gương cho các thầy Annam giúp việc đồng sở rồi. Các vị xét giấy bổn-quốc và nhập tịch còn ở có khuôn phép với quan khách tây. Mà nếu quan khách tây có việc chi với Annam, thì hết trông. Vì có một đôi người hay la hét, làm điếc tai quan khách, vì thấy người nhà-quê nào đi lộn hạng xe. Có đôi người khác khi có đờn bà con gái lịch sự đi trên xe, thì hay đến làm rộn cho bộ hiền. Đó cái không kiêng nể ai, cái lôi thôi ở trong các sở hỏa-xa nay đã tràn đồng mà tập nhau một cách. Sự dĩ chi thử cho đến đồi có nhiều chuyến xe chiều ở Saigon đi Biên-hòa, 7 giờ rưỡi tối, ngừng chơi tại các ga nửa giờ, nhứt là tại ga Gò-vấp đặng cho các vị giúp việc nhậu trà và đàm đạo. Còn bộ hiền thì không dĩ đến, thỉnh thoảng sẽ tới, hề gì!

Chúng tôi lấy làm tiếc cho các thầy Annam giúp việc, khi trước ai ai ngợi khen, nay sao đi bắt chước chi cái tệ vậy.

Hết sở xe lửa đến sở nhà thơ: vẫn tại sở chánh Saigon có nhiều vị Annam quan sai ngồi làm mandat, thâu thơ từ ký thát. Vị nào khi có tàu bên tây lại, hay là sửa soạn lui, mà đến đứng gần bên bàn chỗ chư vị ấy ngồi mà chiêm nghiệm, thì sẽ toại chí. Thơ từ đến chồng chập, thiên hạ đứng đợi đông đảo, mà thầy giúp việc coi bộ lơ là không có lòng muốn hối há đặng làm vừa lòng thiên hạ, là kẻ đã chịu thuế khóa mà phát lương cho đó mỗi tháng. Làm lấy có, chậm chậm, song le nếu gặp quan to thì mau mau, rồi kế kẻ khác, lại bỏ viết xuống, làm bộ lục tủ, soạn giấy, kiếm cái chi đó, làm cho qua ngày giờ. Đây cũng tại cái sự bắt chước mà ra. Hồi trước ở bên Tây trong các sở nhà thơ thành Paris và trong các tỉnh cũng tệ thế.

Nói qua bổ hiền, thì có một đôi vị Annam hỏi còn tơ, cách cử chỉ khó chịu lắm, chẳng rõ có mang bịnh mắc phong không, mà làm cái gì chạy cùng, ghế nầy sang qua ghế khác, chạy qua chạy lại rộn ràng. Còn có đôi vị thì ngồi tính tào mà hút thuốc như un khói, dầu có đậm cùng chăng cũng không kể, không khác nào là ống khỏi xe đầu. Chúng tôi tỏ vẽ ra đây là chẳng có ý xoi bói ai, hoặc là tây-nhơn, nam-nhơn là kẻ bắt chước tây-nhơn, sao cứ thấy cái chi tệ của người tây lại hay làm theo kìa. Vẫn chúng tôi thấy thuần phong mỹ tục càng ngày càng tiêu điều, mà tiếc mà than, chớ dám đâu xoi bói.

Chư khán quan cũng rõ Bổn báo đã lảnh trách nhậm giáo huấn: ấy vậy, nếu chúng tôi không than thỉ trực ngôn cùng dân Annam, thì chúng tôi lỗi cùng bổn phận, vì chúng tôi thương dân Annam, mến hết thảy Annam, mà phải nên ép mình tuân theo lễ nghĩa; dầu ở đây, dầu ở bên Langsa việc lễ nghĩa cũng đều giống nhau, vì cái lễ nghĩa bởi lương tâm, thiện tâm mà ra.

MINH-ĐỨC.

ĐIỂN BÁO

(Dépêches)

Ngày 16 janvier 1918.

Vụ Caillaux

Thân sĩ Loustalot và trạng sư Paul Comby bị bắt vì liên can trong vụ caillaux. (Havas).

Nga-la-tư

Tin thành Pétrograd nói rằng: Các sứ thần đồng minh và sứ thần mấy nước độc lập gởi cho ông Lénine một tờ kêu nài về việc chánh-phủ bắt sứ Roumanie, và xin phải thả ra tức thì.

Lénine bèn dạy thả sứ thần và cả người nhà của sứ. Có một tên dân bắn một phát súng sáu vô xe hơi của ông Lénine mà bắn trật (Havas).

Ngày 17 janvier 1918.

Bên nước Grèce

Tin thành Athènes rằng: Ông Vénizélos

lãnh chức binh bộ thượng thơ, ông Danglis đắc phong đại thống-soái.

Vụ Cavallini

Nhà nước bắt tên văn nhơn Hanau vì can phạm trong vụ Cavallini. (Havas).

Vụ Caillaux

Tin thành New-York nói rằng nhà nước Huêkỳ đã ấn hành 2 cái thơ của ông Bernstorff và quan ngoại vụ bộ thượng-thơ ở Berlin gởi kín cho nhau về việc ông Caillaux; nhà nước cũng in ra điều lệ dạy sở kiểm dợt các báo Đức cấm nói tên ông Caillauxtrong các nhựt trình Đức (Havas).

Nga-la-tư

Tin thành Pétrograd ông Lénine đã gởi tờ tối hậu cho chánh phủ Roumanie buộc phải thả những tù Nga bị bắt bấy lâu. Hễ không khấn, thì bãi việc giao thiệp, và sẽ sanh sự đánh nhau. (Havas).

Ngày 18 janvier 1918.

Tại Hạ-nghị-Viện và Thượng-nghị-Viện Langsa

Hạ-nghị-viện đã bỏ thăm bồn thảo lời nghị tăng giá thuốc hút. Thượng-nghị-viện nhứt định lập tòa thượng phẩm ngày thứ hai. Ông Moni được cử làm chánh tòa ấy (Havas).

Vụ Ông Caillaux

Sớm mai nầy chánh-phủ Langsa đã được những giấy tờ ở bên nước Italie gởi qua về vụ ông Caillaux. Nhà nước dạy mở tủ sắt của ông Caillaux ra trước mặt ổng.

Nội tình nước Nga

Vô tuyến điển của Nga nói rằng: chánh phủ Đức, Áo không nhận mấy điều của Nga xin trong ngày 15 về việc giảng hòa, Đức, Áo không chịu rút binh ra khỏi nơi đã chiếm đoạt, song chịu nhận việc tuyển cử của dân.

Sở vô tuyến điển khác nói rằng: các đường xe lửa của Nga đã về tay dân phàm hèn cướp giực và phá chuyến chở làm cho trong xứ và các đạo binh phải đói. Những người đại biểu của dân cao rao rằng; những xe chở bộ hiền bị bắt, cho nên phải lấy xe chở lương từ mặt trận về thành Moscou và Pétrograd mà thay thế.

Bên nước Roumanie

Tin thành Londres nói rằng: Chánh phủ Roumanie thông tin cho sở Reuter rằng: tờ tối hậu của đảng Bolcheviks đều là của bọn âm mưu tạo phản bày ra cho được bắt cả gia thất của vua và các quan đại thần nước Roumanie, lại có ý sát hại quan thống quân Tcherbatcheff, vốn ông nầy đã bắt được mấy đầu đảng nguỵ, và đã giải giáp một muôn rưỡi lính theo phe Bolcheviks; binh Roumain lo lắng kẻo động tới binh Botcheviks, nhưng không cho phép quân lính ngoại quốc ấy ở trong nước Roumanie phạm đến nhà vua; chánh phủ, dân tình, và các đạo binh Roumains hằng dòm hành những lính Nga đã bỏ cơ đến trú trong nước ấy, đám lính trốn nầy đi ăn cướp và đốt nhiều làng Roumains. Vua và cả hoàng thân quốc thích còn ở tại Jassy, cả thảy đều giữ một lòng trung tín với đồng minh.

Sở vô tuyết điển Nga ngày 19 nói rằng: ông Trostky cáo đồng minh đã thuật lại cách sai về sự bàn cuộc hoà ở tại Brest-litovsk cho đặng phỉnh gạt người Đức.

ngày 20 janvier 1918.

Tin loạn

Tin thành Vienne nói rằng: nhiều bọn thợ làm công giấy loạn tại Áo-quốc: nhiều lủ thợ kéo nhau trước các trại xưởng hô lớn tiếng rằng: Vạn tuế cuộc hoà chung. (Havas)

Trận thuỷ

Hôm ngày 20 janvier.

Tại cửa biển Dardanelle có xáp trận thuỷ: 2 chiếc tàu Đức Gœben và Breslau chiến với tàu trận Anh. Chiếc tàu Breslau bị đan nghe nói chìm, còn chiếc Gœben bị hư và bị lố rạng ở mũi Nagara; bên Anh chỉ mất 2 chiếc tàu nhỏ mà thôi.

HƯ'Ó'NG TRUYỀN

(Echos)

Những đều bí mật trong nghề nhượm của người Đức

Báo Dai-ly Mail ấn hành rằng: một bọn thợ dệt Hồng-mao qua bên nước Suisse ngụ đó trót 2 năm gia công trông nom chỗ bí mật trong nghề nhượm màu của người Đức, thì họ học lén được 257 đều kín đáo của người Đức bày ra đặng mà chế nước màu.

Chánh-phủ Anh đã cho phép bọn thợ dệt ấy mượn một ông Hoá-học-gia của nhà nước để sai đi qua nước Suisse mà thí nghiệm các cách thức của một ông Hoá-học-gia Suisse chỉ cho. Có một người trong dinh Lảnh sự Anh đã học những cách thí nghiệm và những cách chế nước màu rồi đem về nước.

Người Đức khi thấy người Anh và bọn thợ dệt qua đó thì trông nom theo luôn. Có bữa bọ người ấy bị dựt lấy hết đồ hành lý, và bị đánh rồi liện xuống suối. Đến đổi đi về tới cửa Havres cũng có 2 người đi theo mà rình, nhà nước lại bắt 2 người ấy đi. Bọn thợ dệt không đành giữ sự kín cho mình bèn đem dưng sự kín cho chánh-phủ đặng truyền lại cho các lò dệt nhờ chung với nhau.

Ăn cướp

Chánh-phủ Hoa Thạnh-Đốn truyền tín rằng: nước Đức hằng vét cho cạn cái kho tiền bạc trong nước Belgique. Phường thợ thầy trong nước Belgique thì bị đem đi và bắt ép hoặc làm công chuyện ở các đạo binh Đức đang đóng bên đất Pháp, hoặc chở đi làm công việc ở các trại xưởng bên Đức-quốc. Nước Đức cứ bắt dân như vậy luôn luôn không khi nào thôi. Còn tiền đồng thuế buộc nước Belgique phải trả đến 58 triệu livres (1560.000.000 quan) còn tiền phạt vạ thì là 8 triệu livres (216 triệu quan)

Tuy là danh Hùm, mà lòng vẫn còn nhiễm trần gian

Việc nầy tôi thuật lại cho chư khán quan nghe chơi: Vẫn ông Clémenceau là Pháp-Thủ-Tướng rất có danh chấp bút báo chương, thiệt là *lưỡi như gươm bén, miệng tợ sông treo*, oai cho đến đổi bạn soạn báo kêu là *cọp*. Ấy vậy trong tỉnh kia ở Pháp có một tờ báo thầy các bài Ngài rất có tiếng bèn tính lén với ẩn công, hễ chiều Ngài trao bài thì tôi làm ơn đánh giây thép sang về tỉnh cho báo ấy đăng trước. Làm như thế thì báo ấy đắc lợi mà báo của ông Cọp thì thất lợi. Ông Cọp nghe được mới phiền, bèn đòi chủ nhơn báo ấy đến mà quở rằng:

— Cậu chơi cái đó không ngộ, rồi đa?

— Bẩm ông. Trước khi đáp từ, để tôi hỏi ông đã. Ông có ý truyền bá cái tư tưởng ông cho thiện hạ rõ, hay là ông có ý bán giấy.

— Ừ, rồi sao ha?

— Chuyện ấy dễ như chơi. Bài của ông đăng trong báo tôi thì có 30 muôn người xem, còn báo ông thì mất chừng vài trăm sô. Nay tôi không muốn mít lòng ông. Nếu ông xin tôi thì tôi bãi việc ấy. Ông Cọp nghe nói vậy gầm một tiếng mà rằng: Ai thèm xin cậu, ta vẫn không phải là tay bán thèo lèo, cậu cứ việc làm tới đi *No-ti-đều!*

Cứ chỉ theo ông Cọp

De l'Impartial nº 76.

Có ông quan kia tùng chánh tại Thuộc-địa kia làm nhiều đều tệ nên bị sa thải, đi làm chủ bút, tổng lý gì đó trong một báo kia, rồi cũng bị việc bên đến năn nỉ kẻ bạn hữu giúp lời với Thuộc-địa-bộ Thượng-thơ đặng tái tùng chánh.

Quan Thượng-thơ chịu mà nói rằng: Ta vẫn có lòng muốn sai va đi làm quan Hiệp-lý trong Thuộc-địa kia mà chưa biết chỗ nào xứng: Nay tại *Cai-gieng* và *Đại-hải* thiếu Hiệp-lý, bảo va chọn lấy.

ÂU-CHÂU CHIẾN SỰ

(Autour de la guerre)

Tình cảnh nước Thổ-nhĩ-kỳ

Có tin ở thành Athène bên nước Grèce nói rằng tình cảnh nước Thổ-nhĩ-kỳ nguy lắm. Đảng tự do hiệp sức với bọn kỳ lão Thổ-nhĩ-kỳ mà dụ được dân lần lần nghe theo, làm cho phe Enver Pacha nguy lắm. Nhiều nơi nổi loạn song bị dẹp xuống. Ngoài dân thì bị nghèo đói cho nên ghe ngày sẽ làm phãn với đám thổ-nhĩ-kỳ thiếu niên và phe Đức tặc. Vua Guillaume có sang qua nước Thổ-nhĩ-kỳ, có đi viếng xứ Gallipoli và eo biển Dardanelles.

Ông bá tước Rekentloue viết trong báo *Deutsche Tages Zeitung* nói rằng vua Guillaume qua thành Constantinople có ý dụ Thổ-nhĩ-kỳ ở vững bụng vì Đức-quốc sẽ bao bọc cho nước Thổ và cã nước Ai-cập còn tuyền vẹn.

Nga và Nhựt

Ông bá tước Uchida làm sứ Nhựt bổn ở tại Pétrograde đã tư tờ cho chánh phủ Maximaliste mà xin phải lảnh phần trọng trách về các trại xưởng của người Nhựt bên đất Nga, chánh-phủ Nhựt dành quyền can dự vào việc ấy và quyền đòi sự bồi thường đất đai trong khi cần kíp.

Ngày Tết ở trận tiền

Quân linh Pháp năm nay ăn tết cũng như mọi năm, nửa đêm mồng một, một đạo pháo-thủ bắn 12 phát súng to. Kế linh pháo-thủ khác tiếp thêm mấy tiếng súng chỉ qua năm 1918, Rồi bắn một trái phá khí độc sang qua bên hàng trận Đức để chúc năm mới.

Máy bay lạc đường

Một vị phi công Hồng-mao đang đang lúc bay, bị sa mù bèn hạ địa, ổng mới đi hỏi người nhà quê chỗ nầy là nơi mô, chẳng dè ngó thấy một toán linh kị Đức áp tới ngay, vị phi công bèn kê súng bắn bọn linh kị, quan võ Đức lấy súng bắn lại, mà không trúng, lại bị người Hồng-mao bắn bị trong thương với ít linh cũng bị bịnh. kẻ sót lại chạy trốn hết vị phi công bèn bay qua phía tây mà về bên mặt trận ta. Khi hạ xuống đất, chuyến nầy khỏi hỏi thăm ai hết, vì thấy thành Paris trước mặt.

Thành Giérusalem

Người Đại-pháp đánh giây thép về nói rằng quân Thổ-nhĩ-kỳ trước khi bỏ thành Giérusalem mà đi thì chém giết nhiều thầy cả đạo thiên chúa, lại lấy hết những đồ thờ quí-báu ở tại Thánh-lăng mà gởi qua các nhà thờ bên Đức-quốc.

Quân Đức làm hình khổ lính Huê-kỳ

Tin Thành Whashingtons ngày 26 décembre mới tỏ ra cho thiên hạ hay người Đức xữ cách độc ác với người Huê-kỳ ở trận tiền. Số là người ta có gặp thầy một người lính gát Huê-kỳ bị người Đức bắt và cắt họng.

Cuộc âm mưu tạo phản bên Huê kỳ

Bọn trinh thám Huê-kỳ hôm 26 décembre truy ra được tên do thám Franz Schubnberg, gả nầy là dân Đức rất lợi hại, vụ âm mưu nầy to lắm, mục đích nó là phá hoại các bãi khán quan hệ bên nước Huê-kỳ.

ĐÁM TÁNG

Ông Nghị-viên quản hạt hội-đồng Diệp-tiên-Sanh

Obsèques de M. Diệp văn-Cương

Sớm mai thứ 6 tuần rồi, thân tộc, bằng hữu cùng là các quan đều tề tựu tại Bến-tre mà đưa linh cữu quan hội đồng Diệp-tiên-sanh lên đường.

Có ông Ardin là phó hội-trưởng Hội-đồng quản-hạt thay mặt cho cả Hội đến đưa đón, có các nghị-viện, ngoại trừ ông Trạch vì quí thể bất an, và quan chánh chủ Tỉnh đều đưa đón đến huyệt. Tại đó ông Ardin và ông Lê-văn-Trung là Thượng-nghị-nghị-viên đã đọc bài văn tế. Chúng tôi xin diễn bài văn tế ông Ardin ra đây cho chư khán quan nhàn lãm:

Chư tôn

«Nhơn danh cã Quãn-Hạt Hội-đồng, tôi xin tỏ ít hàng tâm sự mà vĩnh biệt bạn đồng liêu và bạn hữu chúng tôi là ông Diệp-tiên-sanh đã sớm du tiên cảnh hôm thứ bảy tuần rồi.

Vẫn đồng liêu chúng tôi đây lúc sanh tiền hồi còn đang tráng lực, vì siêng năng mẫn thiệp, nhiều nghe rộng thấy, học thức sưu quán, bèn trở nên một nghị-viên rất hữu ích giữa [illegible] Hội-nhánh. Vã lại trong nơi hội hàm [illegible] tuyết thì những ý tưởng, ý kiến [illegible] viên hạ đều ưng chịu luôn.

« Mà nay ông Diệp-tiên-sanh đã du tiên cảnh rồi!

«Thế thì khó mà trạch cử nhơn tài đặng thay thế cho Ngài lắm đó. Túng sử mà Ngài không phải là được cả thảy thiên hạ yêu vì đi nữa, túng sử Ngài, vì lòng chơn trực trong lúc tranh luận, vì có trí hòa hưởn có tánh nhu nhã, mà không đắc nhơn tâm đi nữa, thì chúng tôi cũng sẽ vì độc thiện, mà khóc tiếc một nghị-viên Hội-đồng Quảng-hạt rất cao-minh dường ấy, huống lựa là Ngài đã dắc nhơn tâm mà lại được thiên hạ yêu vì.

«Vẫn ông Diệp-tiên-sanh là người sanh trường tại Bác-liêu trong năm 1876, hưởng thọ được 41 năm, mà thình lình gãy gánh giữa đường. Thuở âu xung đến học tại Bổn-quốc tràng, sau lại thi đỗ xuất thân tùng Chánh. Qua năm 1904 Ngài xin trí sĩ đặng ra tranh cử chức nghị-viện Hội-đồng Quản-hạt, đắc lộ rồi cứ vậy cho đến năm 1908 mới được tái cử, là vài tháng sau xãy ra việc gia tăng thuế điền, Ngài bèn xin cáo thối về hỏi lại nhơn tâm. Trong ngày 20 décembre 1908 nhơn dân cho Ngài hữu lý, bèn chọn Ngài lại đặng thay mặt cho nhơn dân nữa. Qua ngày 2[illegible] juillet 1912 chánh-phủ ban cho Ngài Ngũ-đẳng Bắc-đẩu bội-tinh.

«Khi mới khỉ sự thay mặt cho dân tại giữa Công-đồng, thì Ngài đã tỏ ý kiến rõ cao khơi rồi, là ưng chịu theo *chánh sách đồng wu đồng hóa*. Ngài liệu hiểu rằng; Hai Dân-tộc mà gần gũi nhau thì phải đồng tâm hiệp lực thi thố, hầu ngày sau cọng hưởng, chớ các đều trong nghì về *chánh sách hóa dân thành tây nhơn*, thì Ngài không chịu; mà nhơn Ngài với vài vị nữa nên xứ sở bèn tỉnh giấc hòe nong trang tiến bộ, hầu noi theo dân tộc kim thời; duy cã đám dân hồi còn đắm nát nhờ phổ hóa mới thức dậy dũ bỏ cái mê màng mê mẩn trong Chánh-sách qủi quyệt của Trung-hoa. Annam ở Lục-châu bèn lập thiệt nghiệp, mở thương mãi và tranh lợi quyền nơi thương trường đặng tỏ rành cái trù mật sái của đối kẻ xem dặng mà đoán sái rằng: Annam không có sức đủ thương mãi. Nhơn bởi nhờ Tây Nam công cọng ý ngụ, mà ông Diệp-tiên-sanh dự vào phần nhiều, nên nay ta mới thấy xứ Đông-dương quyết lòng muốn đứng bậc nhứt trong bông-đồ Viễn-đông nầy.

«Vã lại Diệp-tiên-sanh rõ biết nếu muốn thành tựu cái mục đích mình đang theo đó; thì trước phải lo công phá cái dốt của đám nhơn-dân, cho nên Ngài mới trù nghĩ lập Chương-trình, xin Chánh phủ giáo dục nhơn dân cho đáo để, rồi tiếng langsa cũng khắp hương thôn, vì tiếng langsa là một cái xe để vận động hết thức cách trí kim thời mau lẹ.

«Mới kỳ nhóm rồi đây, Ngài lại trình nhiều đều ước-xin rất có danh. Dầu mà cái đều phỏng nghì của Ngài chưa được thành tựu mặc lòng, chớ bất tháo tác và

sẻ đem ra dùng, khi Chánh phủ muốn lập Á-pháp-Lang ở Viễn-đông nầy.

Hôm qua tôi còn đọc lại các đều ước xin của bạn Đồng liêu chúng tôi, thì tôi thấy rõ các đều xin ấy không phải quá lẽ đâu, nhứt là cuộc thiết lập Hội-đồng thành phố trong các hương thôn (y kiểu Saigon) và thiết lập Tòa tập tụng trong các tổng. Ta nên trù nghĩ các đều Ngài đã phân luận trong bài điển thuyết rất có danh, đọc giữa công đồng như vầy:

« *Nam-kỳ ngày nay đã thật tình với langsa rồi, muốn cái Chánh sách ngay, vậy mới hiệp nghi với lòng trung hậu, với việc cần khíp đương kim đang mở mang đường kinh tế, và nài xin phải hủy bỏ các kẻ trung gian mà Langsa Annam phải đã tốn kém nhiều tiền bạc đặng cấp dưỡng đó, mà nhiều khi thiệt lá vô ích nữa.* »

Lời ăn nói phân minh vậy, mà thiên hạ không hiểu, bèn dị-nghị.

Công cáng rửa tuy là chưa hoàn toàn, chớ đã lớn lao rồi đó, có lẽ lớn lao hơn hết trong đám đồng bang của Ngài, vẫn chưa thấy có ai công cáng dường ấy, tôi lấy làm khâm phục.

Ông Diệp-tiên-sanh ôi! hãy nghỉ an nơi phần mộ, vì ông đã làm việc phải, thì cái phải ấy nó bao phủ cốt hài ông. Khi sanh tiền ông đã tận tâm báo bổ quốc dân, nay mạng một xin ông hãy nghỉ an phần mộ, khỏe giấc kẻ chánh trực, khỏe hồn kẻ quyền lực là người đại chí xưa nay. Song le vong linh Ngài sẽ muôn đời được thiên hạ hậu lai nhắc nhở, trọng tôn; tên của Ngài sẽ ghi tạc nơi đền Á-pháp-Lang giữa chốn Viễn-đông nầy.

Các bạn Đồng liêu, các bằng bối Ngài sẽ nhớ vong linh Ngài luôn luôn.

Ớ Diệp-tiên-sanh ôi! hãy nghỉ an nơi chính xuối, có linh xin hưởng đôi lời tâm sự vĩnh biệt ngàn thu.

∴

Ông Canavaggio vì qúi thể bất an nên đi đưa ông Diệp-tiên-sanh lên đường không được, bèn gởi một bài văn tế bên Nông-cổ là Nhựt-trình của Ngài, bài ấy cũng thú vị vậy.

Phù ba mỹ tục

(*Protocole mondain*)

Nhập cảnh phong lưu

Dầu là mình sanh nơi lầu son các tía, dầu là con cháu nền phu gia đi nữa, mà nếu vì còn ấu-sung chưa hay đến các nơi khách-thính (Salon) mà đàm luận với khách phong lưu, với nhà phiệt duyệt, thì cũng khó thạo đời, nay thình lình, vì đã gia quan, hay là đã cập kê rồi, không lẽ núp sau lưng tía má hoài, ngẫu nhiên nhập cảnh phong lưu, thì cha chả là bợ ngợ vô cùng.

Chẳng nên thế, bợ ngợ làm chi cho thiên hạ dòm thấy cái dụng về, cái quê kịch của mình. Có một đều rất dễ dang là lúc ban sơ mình phải dè dặc, phải điềm nhiên, phải cho có ý chỉ, nhắm em xem chợ, ăn coi nồi, ngồi xem hướng, lóng tai mà nghe, liếc mắt mà xem, các việc nghe thấy phải ghi vào trí vào lòng mà bắt chước, thì chẳng khỏi bao lâu sẽ rành rẻ hơn thiên hạ, sẽ thông thạo hơn chúng bạn mà.

Vẫn gái thanh niên, trai còn nhỏ tuổi thường phải nhúc nhác, ấy là kế, ấy là mưu đó, các mẹ ôi! Nhúc nhác mới thiệt là duyên, vẫ lại hiền từ thanh tịnh cho đến đổi nên thật thà thì ai mà chẳng mến yêu. Chẳng hề dám tự chuyên, bày biện đều chi, thì thế gì mà thiên hạ dị-nghị rằng mình vụng về. Muốn cho cô bác thương mến thì chẳng chi dễ cho bằng đừng tỏ dấu kiêu căng, cũng đừng làm điệu hạnh, làm mặt đài các, làm bộ lanh, làm tuồng giỏi, tưởng lầm trong trí rằng, như vậy đặng thiên hạ khen mình là gái hoan thai, trai bảnh lảnh, nhứt là đừng tự phụ, làm cho chúng thấy cái dốt việc đời của mình, vì dốt nên cứ xử sái vậy. Phải kính nhường kẻ bề trên, kính viên quan chức sắc, phải tôn trọng ông già bà cả, kiêng nể vai anh chị, ấy là dấu khôn ngoan, biết dọn đường đời, sau đi đừng khỏi mang vướng chông gai.

Bất câu là tuổi nào, việc xử trí với bằng bối, với bàn nhơn, với đồng loại thì phải cho có chí chiêm nghiệm lẽ đời, nhờ hay trù mật, hay suy tưởng mà được ra người bảnh lảnh, người khôn khéo. Vẫn ở đời có hai bậc mà thôi, là *khả ái*, hay là *khả tắng*, *xão* hay là *chiết*, nghĩa là khá thương hay là khá nghét, khéo hay là vụng thôi.

Vẫ lại thiên hạ thường hay dung tứng những kẻ biết đều, dầu mình là con nhà hàng vi, dầu mình đã muôn vàn việc quấy, dầu mình đôi bạn không có hộ đối môn đường đi nữa; mà nếu biết đều thì bao nhiêu sự không vừa lòng người, lần lần tiêu tan, vô tai tịnh sự.

Nếu một chú nhờ của hoạnh tài bạo phát mà biết đều, biết tỷ như vậy: « *Tôi nay trong nhà của cải có dư muôn... ấy là cuộc hữu hạnh cho tôi và cho kẽ khác, bởi vì tôi sẵn lòng muốn làm phước, nếu tôi có vụng về, xin ngài chỉ bảo thì sẽ cám đước thiên thu.* » Cái người nếu mà nói được vậy, dầu da tay còn chai, da mặt còn nám, thì mọi người cũng sẽ yêu dương, kính trọng. Chi như lão kia làm phách, sua se của cải, mục hạ vô nhơn, coi ai chẳng ra chi, dầu là của cải bởi buôn may bán đắt mà làm giàu đi nữa, thiên hạ cũng sẽ dị-nghị, chẳng hề ai dung.

Trong xã hội vẫn có nhiều bực, mà hễ mình khôn ngoan thì sẽ chẳng ở dưới đâu, hoặc nhờ sanh nhằm nhà thế gia, hoặc nhờ cái tài riêng của mình, hoặc nhờ làm ăn phấn chấn, nhờ chức nghiệp thành gia, nhờ có vợ sang giàu, có chồng trăm anh, có chồng làm quan, hoặc nhờ cuộc bạo phát sẽ nhập bậc thượng lưu mà chớ.

Cái tài riêng nó hay che đậy cái lai lịch nguyên do thấp hèn, vì hễ có tài rồi, ít ai hay truy bổn mạt mà làm chi. Có tài mà không kiêu căn, không tự phụ, cũng đừng hay lý sự thái quá, thì việc chi sẽ dễ như trở tay, mình sẽ trở nên con cưng của xã hội vậy. Vẫn cảnh phong lưu phiệt duyệt không công nhận kẻ thường-nhơn có của, chớ dầu là kẻ chăn trâu, dầu là thợ đóng giày mà trổ tài thi phú hứng cao, thì sẽ được vào cảnh ấy. Song le người thợ khéo, hay là kẻ thơ-hương thì thường hay được cảnh ấy vui lòng mà hoan nghinh hơn là.... người dị-nhơn, cổ quái.

Nói gì các viên quan chức sắc cùng là chánh-sách-gia, nhờ chức nghiệp mà vảng lai thong thả, miễn là vui vẻ, ít hay màu mè cùng là khã ái thì đủ. Nếu biết cử chỉ thì lại được thiên hạ trầm trồ rằng: *thật đắc nhơn tâm. Vẫn cái giọng cười của kẻ quờn quới thường có duyên luôn*, thậm chí Tiều-quờn-quới-gia cũng được chúng thù phụng luôn!

Nhờ cưới được vợ giàu, hoặc lấy chồng quyền quới mà thăng cấp trong cảnh phong-lưu thì là một đều bí yếu chút. Đờn ông mà nhờ của vợ thì là việc thường lẽ. Còn đờn bà mà nhờ chồng giàu hoặc quyền quới thì nên dè dặc, cứ khiêm nhường, để cho chồng chỉ bảo, vì chồng đã lảnh cái trách nhậm đem mình vào cảnh phong lưu. Theo lẽ, nhà trăm anh phiệt duyệt hoặc là nhà quyền quới mà cưới vợ nghèo hèn, thì chồng phải dè dặc cho lắm, thỉnh thoảng dọ tin, xem thời thế mà cử chỉ, chẳng nên dục tốc. Tuy có chí học việc đời mặc lòng, mà hễ đã sanh trưỡng nơi nhà lê hoách trong chốn bĩ lậu, thì thế nào cải lốt cho mau đặng, bề nào lâu lâu cũng lỏ mòi, là một đều nên phòng cho lắm. Chớ tưởng hễ có tiền thì biết cư xử, biết cử chỉ nơi cảnh phong lưu mà lầm. Cũng đừng tưởng hễ coi sách dạy

Thuốc điếu hiệu CANON

BAO-XANH

Đả ngon mà lại rẻ tiền

TRUYỆN

Người Thám-hiểm

NƯỚC CHĂN-CHẮT

Của ông Bá-lạp-Mông nước Mỹ soạn.

L. T. L. dịch sách tàu ra.

(*tiếp theo*)

Sau có một viên đứng dậy nói:

— Từ khi tôi ở đây với Ngài, tuy nòi giống khác mặc dầu song ơn nghĩa như cha con. Nếu Ngài đã quyết lòng không chịu chết, thì tôi xin giúp Ngài!

Khi Viên đó nói, thì Viên áo vàng đứng nghe sợ rung, liếc mắt cản không cho nói. Nhưng Viên kia vẫn coi bộ khoăn khoái, nói rồi liền chạy ra ngoài, Viên áo vàng muốn rược theo bắt lại. Tôi sợ có sự chi rủi ro cho viên kia chăng, bèn nắm Viên áo vàng lại không cho đi.

Một lát, thấy viên vác một cây sắt dài ước hai tấc, dài bốn năm ly, vào đưa cho tôi mà rằng:

— Đồ nầy là một vật rất lợi hại ở nước tôi đây, xin dưng cho Ngài dùng.

Tôi thấy nín cười không đặng, nhưng cũng phải nhận lấy thảo. Cầm coi thì quả nhiên báu thiệt, kẻ cắt một lát, giấy trói tôi đứt ra làm hai. Mấy đứa nó ngó thấy, đều kinh sợ tôi lắm, nói mạnh như thần vậy.

Tôi liền bỏng hai viên Chăn chắt lên tay, dợm bước đi, liền té nhào ngay xuống đất. Vì chơn bị cột đã lâu ngày, nên tê.

Nhưng tôi vẫn ráng giữ hai đứa trên tay, không dám buôn rời. Tôi bò ra ngoài hang, hai đứa nó cũng theo sau, như có ý xem coi tôi đi đâu. Tôi đi một đồi đường đã xa, ngảnh coi đều núi đá quanh vòng, khuất không thấy hai đứa nó nữa. Trước xa xa có một cụm rừng, cây cao bóng mát. Chắc chỗ đó là nơi khi tôi ở trên trái-khí cầu bay xuống, nhưng vội quá cũng chẳng kịp đứng coi phong cảnh làm chi.

Đi ước chừng hai giờ đồng hồ, thấy xa xa bên phía tả, có cát bụi mù mù, chưa rõ quân nó đuổi tôi, hay là hai viên kia chạy theo. Tôi nghĩ thầm trong bụng rằng: Chúng nó tuy Giã-man không có nhơn đạo, đông như đàn ong lủ kiến, ta dầu một chơn, song cũng có thể giết nổi nó ngàn muôn.

Nghĩ rồi bèn lượm đá cục chất lại một đống lớn, đặng phòng khi có sự huất trắt.

Xưa kia vẫn có lời thề xin dạy dỗ cho dân giã Man xứ nầy, không biết sao mà nay tôi lại đổi chí muốn trừ cho tiệt nọc đoàn ong lủ kiến, để làm chi cho vô ích trên địa cầu. Là vì nghĩ mình cũng đường-đường một đứng nam-tử ở nước văn-minh, không lẽ cứ im-lìm chịu nhục với quân chăn-chắt sao phải?

Lúc ấy nghĩ dưới đất, chất đá, đặng tính kế cự địch. Ngó xa ngoài nửa dặm, thấy một viên mặc áo vàng cỡi ngựa chạy lại, tới nơi mới biết là viên đã quen thuộc trước. Tôi liền lên tiếng hỏi rằng:

Chớ nhà người lại đây có sự chi, khá ngồ thiệt, kẻo ta liệng cục đá nầy ắt là oan mạng.

Viên mặc áo vàng liền xuống ngựa, quì xuống đất mà nói rằng:

Xin ngài thứ tội, đặng tôi thưa, một chút chuyện cần. Sô là Từ khi ngài bước chơn ra, thì hoàng-thượng xe giá vừa tới. Có hồi trái đào tiên cột đây bây giờ đâu. Tôi cứ thiệt tâu lên. Thì hoàng-thượng ngài nói: Người đó mà cỡi đặng giày cầu-thần như thế, chắc không phải là người thường. Hại thay, ba viên kia lấy trái đào tiên gạt trẩm, cho thêm nhiều tội, phải đem ra chánh pháp, đặng làm gương cho kẻ khi-quân.

Khi đã giết ba tên kia rồi, máu vặn cả áo ngự-bào. Liền lấy gươm cắt chỗ áo có vít máu ấy mà phán với tôi rằng:

Nhà ngươi ráng nói cho đặng thần ngài trở lại, vì ta đã biết ăn năn sự lầm lỗi bấy lâu nay rồi.

Viên đó nói đoạn, lên lấy cái vạt áo có vít máu dâng đưa cho tôi làm chứng thiệt.

Tôi nghe trong lòng lấy làm cám động, vì vua Đầu cọp, nay biết ăn năn như thế, thiệt không dè cái lòng quân giã-man, làm sao mà biết cải-quá mau vậy?

(*Còn nữa*)

lễ-nghi phép tắc mà hiểu việc ở đời. Nếu cứ theo sách mà làm theo, thì những kẻ ấy phải đỏ mặt tía tai khi thấy bà Hoàng-hậu Anh-quốc trong giữa tiệc cầm dò đa đa mà nút, khi thấy Bà Hoàng-hậu Nga-quốc lấy tay mà bốc rau.

Những kẻ không rõ tục đời thì việc chi làm cũng được, đều gì nói cũng được, miễn là biết làm, biết nói cho khéo, cho có tri thì xong. Nhiều khi vì tánh đài các lây lất mà hẹp đường xem ra rất quê kịch, còn người ta chấp lễ-nghi mà coi ra rất thú. Trăm ban vạn sự đều phải hiểu rõ, việc chi đều thạo thì dầu cái mình làm đã biết là trái lễ-nghi, mà ít ai thấy được.

Một đàng thì sợ sái nghi tiết mà nhúc nhác co tay, một đàng vì dạn dĩ mà làm phiền lòng khách, đàng thì bất cập, đàng thì thới quá, thì cái chặn giữa có cái đàng trung dung là đàng phải, nghĩa là đến chỗ đô hội thì cứ do theo phần đông mà cử chỉ, chớ khá làm khác hơn thiên hạ thì vô sự. Bởi rứa chẳng nên hồ thẹn mà hỏi thâm cách thức, vì ai ai cũng rõ rằng : trong việc nhà tơ thơ lại thì quan Tổng-đốc chẳng hề thạo cách thức đặt đề tờ giấy cho bằng Phán quan.

(Sau sẽ tiếp theo)

DUNG-PHU

Tình cảnh Quảng-đông

(La situation de Canton)

Việc thời sự tại Quảng-đông và Quảng-tây rất quan hệ cho Đông-dương, ta đi há tọa q[illegible] thành bại hay sao ? Bởi vì hai tỉnh ấy kế cận ranh Bắc-kỳ, bề nào cái phong chào nó cũng dội đến xứ ta, chớ chẳng không. Vẫn ai ai cũng biết dân Quảng-đông nội Trung-quốc rất sửng sẽ hơn hết các tỉnh khác và rất tiến bộ trong việc quốc sự.

Từ năm 1913 phe Cách-mạng đã xô ngã nhà Thánh cho đến nay thì dân Quảng-đông hết sức rộn ràng, thất lợi, bị thiệt hại nhiều, vì làm ăn không yên, nên mới thình nết bớt lung lăng đặng lo gỡ nghèo. Mà thình nết sao được với Tôn-văn. Va xúi dân Quảng-đông, Quảng-tây cự với Bắc-kinh làm cho xứ sở đảo huyền nữa. Chánh-phủ Quảng-đông ngày nay khó cho thiên hạ rõ cái cử chỉ ra làm sao với Chánh-phủ trung ương Bắc-kinh. Còn Tôn-văn thì lo tom góp Cách-mạng dư đảng đặng cự với Bắc-kinh, hầu có đặng tóm thâu oai thế mà xem lại thì khó cho va đắc kỳ sở nguyện.

Còn chú Long-tễ-Quang là bộ hạ của lão Viên-thế-Khải thuở trước, va à Đại-vương đầu đãng ăn cướp, sau vì công danh mà ham bèn xứng tài ra giúp đời. Binh lính của va tụ tập đó đều là quân giực gói, chắc bề vỏ nghệ và chinh chiến thì hơn binh lính của Tôn-Văn. Vẫn cách cử chỉ của họ Long ai ai cũng biết hay quyền biến, chưa ắt là va cứ dụng cường quyền hoài thôi. Vã lại Đại-vương Long-tễ-Quang một lòng với các Đốc-quân hướng Bắc là phe họ Viên. Đến lúc họ Viên tức mình mà chết rồi thì cã xứ loạn lạc, Long-Tễ-quang cầm quờn cai trị tại Xán-xèn.

Việc bên Trung-quốc rất rối, Có ai mà lo tư tưởng quốc-gia, ai cũng lo cho đầy túi mình mà thôi. Nhiều người cho Tôn-Văn là một vị vô tư mà sau thiên hạ mới hay va đã lấy của công hơn vài trăm muôn. Nay mà Tôn-Văn lo việc cách mạng thứ tư đây chưa ắt là muốn đều chi. Dầu cách nào đi nữa các tỉnh hướng Nam cũng phải tàn mạt.

Nay tại Châu-giang (là sông quảng đông) súng đồng nổ ầm ầm, bá tánh đảo huyền, nhơn dân đồ tháng. Các quan tây ở tại Sa-viện tuy không nguy hiểm mà bề buôn bán chắc phải khó dễ.

Còn mấy dấu lãnh cách-mạng thì sẽ được của muôn và ăn cướp thì mặc sức tung hoành, muốn đánh đâu thì đánh hé.

THÔNG BÁO

(Informations)

ĐÔNG-DƯƠNG

(Indochine française)

Nam-Kỳ

GIÁ BẠC VÀ GIÁ LÚA

Giá bạc kho nhà-nước . . **3 f. 85**

Giá lúa, tạ 68 kil. chở tới nhà máy Chợ-lớn (bao trả lại) : **1$80** tới **2$ 85**.

Sàigòn

Truyền tin. — Quan Toàn-quyền nhơn dịp ghé Tourane thì ngài đi xe lửa từ Tourane đến Lang-cỏ đặng xem xét cuộc hư hại lúc bị bão lụt trong tháng décembre.

Quan Toàn quyền đi với quan bác vật Caggini thăm các đường đứt và các nơi lỡ sụp. Ngày đến tận các trại xưởng ở ngoài quan lộ và dọc theo đường xe lửa và xem xét những cách thế đặng mà sửa lại đường đi bộ từ Huế-đến Tourane cho mau tiện.

May dữ. — Tờ báo Impartial ấn hành rằng quan Thống-đốc Namkỳ Le Gallen mới gởi tờ châu tri dạy các ga xe lửa đường trên từ Saigon vô Chợlớn phải thối su cho bộ hành, vốn xưa nay người bộ hành lại ga mà mua giấy thì phải đem su mà mua, chớ đưa bạc cắc thì không ga nào chịu thối. Nay có lịnh quan tân Thống-đốc dạy thì nhờ đó người bộ hiền khỏi bị nhiều điều bất tiện.

Bổn-quán xin cám ơn quan Thống-đốc có lòng khoan hồng với con dân.

Các Chú điên. — Hôm ngày 19 janvier lối 4 giờ chiều, ở đường D'Adran có chú khách làm thợ thiết nổi cơn điên làm cho cả xóm chợ cũ kinh hãi. Nó cầm một cái búa, chạy rượt người ta mà đập đánh. Ai thấy nó lại gần cũng hoảng hồn chạy trớ đi, song không ai bị hại. Lúc ấy thiên hạ tựu nhau đâu được 200 người đứng xa xa mà không ai dám áp vô bắt chú khách điên. Lại cũng không có một người lính tuần ở đó.

May có một vị đồng bang ta là Huỳnh-văn-Khá, chủ tiệm sửa máy đường D'Adran thừa lúc chú điên đứng lại mà vản quần, thì vị đồng bang sẽ lén lại sau lưng nắm cổ vật xuống đất, rồi đó có người khác tiếp vô trói dẫn va lại sở tuần thành quận thứ nhứt giao cho ông cò.

Quan thân-sĩ Namkỳ đi Xiêm. — Bổn-quán có nghe tin rằng, tuần rồi quan thân sĩ đi Xiêm đặng lo kham việc chánh-phủ Đại-pháp sai đi sứ bên miền Cực-đông. Ngài sẽ đi ngang Singapour, Malacca rồi mới đến kinh thành Bangkok.

Cớ sao mà xô nàng xuống sông. — Ngày 17 janvier lối 1 giờ, có tên Maní ở tàu Huê-kỳ, rượt theo một người đờn bà annam và xô xuống sông. Nghe nói va không muốn cho nàng ấy leo lên tàu. Va làm đều bất nhơn rồi chạy trốn. Lính bốc theo.

Hết thèm sống. — Người không lương tâm hễ lúc ngã lòng thì hay hủy mình đi cho rảnh, như cô xầm nọ tuổi vừa 13, bộ đó cũng là vì tình mà thối chí, tên ả là Trần-Đông, ở chung với người dì đường Amiral Rose. Thình lình có người gặp ả tòn ten ở cửa sổ le lưỡi, hết thở, có kẻ nói rằng nó bị cơn khùng.

Mất cái xe máy mới mua rồi. — Thầy thông X làm sở Tạo-tác, ngụ đường Larey-nière mới mua cái xe máy giá 120 $. Bữa nọ bị đứa nào khuấy chơi, cỡi chạy đâu mất, không thấy đem trả lại.

Chạy trời cũng không khỏi. — Tuần rồi Bổn-quán đã ấn hành vụ hai tên tù trốn hôm đêm 31 décembre rạng mặt ngày 1er janvier, lính sở mật thám tại Saigon đã theo bắt được và tống ngục tại khám đường Saigon.

Bổn-quán xin kể sự tích hai tên tù ấy như sau đây :

Vậy trong đêm 31 décembre lối 10 giờ tối, chúng nó thừa cơ lính gát ngủ mê bẻ song sắt cửa rồi thoát ra đi ẩn núp theo bóng cây leo vách tường mà ra ngoài. Hai gã leo qua vách thành rồi dông ra ngả đường Laffon.

Tên tù Philippidé ra ngoài gặp tên chà Mahomedkhan cũng là bạn ở tù với tên chà kia thì tên Mahomedkhan nầy giắt tên Philippidé về nhà của người anh va, là chú chà gát cửa ban đêm cho hãng B. Dọc đường hai gã coi bộ ấy náy lo sợ, hễ nghe tiếng người ta đi sau lưng thì giựt mình sợ có người nom theo mà bắt.

Hễ gặp bóng lính tuần thì chúng nó liền trớ ngả khác, chúng nó đi vòng do đường nầy qua đường kia lâu lắm mới tới hãng, lại đó thì tên Mahomedkhan mượn người chà gát cửa ít đồng bạc. Đoạn hai gã mướn xe kéo chạy vô Chợlớn, lúc đi khỏi Binh-đông, thì thả xe và trả tiền xe mỗi đứa một đồng rưỡi, lúc ấy cũng chừng 2 giờ rưỡi khuya, chúng nó đi kiếm đò mà không được. Bất dắc dĩ phải lội bộ hơn 5 giờ đồng hồ ngoài ruộng dọc theo rạch và các kinh miệt ấy.

Trời gần sáng thì hai tên chà sợ bị bắt, nên chung vô bụi mà trốn trọn ngày không ăn uống chi hết. Ban đêm lén ra đi nữa, thời may gặp được chiếc đò, hai gã bèn xuống đò đi cho đến cầu Bến-lức, rồi lại sang qua đò khác mà đi xuống Mỹ-tho. Chẳng dè nghe nói ở ngay bến Mỹ-tho có sở tuần thành và sở lính san-đầm thì hai gã không dám bước lên bờ, mà biểu chiếc đò cứ chèo thẳng một đổi xa độ 6 ngàn thước mới ghé vô bờ cho hai gã lên. Chúng nó ngủ ban đêm tại đó và sáng ra chúng nó mướn một chiếc đò nhỏ trả mỗi ngày 2 đồng rưỡi mà đi cho đến Châu-đốc, ngày mồng 9 janvier đò đã đến nơi, hai chú Chà đi thẳng vô một làng Chàm xa chợ Châu-đốc chừng 2 ngàn thước, qua ngày mồng 10 lối 11 giờ trưa, chúng nó nghi ở đấy cũng không chắc gì bèn xuống chiếc xà-lúp Madéna lên Nam-van.

Lối 6 giờ rưỡi chiều chúng nó lên bến xa thành Nam-van 3 ngàn thước. Ở đó mới mướn xe kiến đi tới Back Tuk, đến nơi lá 8 giờ tối.

Chẳng may quan trên có thông tin các nơi và chỉ hình dạng hai tên tù cho các sở chận đàng đón ngõ chúng nó, bọn thủy thủ dưới xà-lúp Madéna nhìn được mặt, bèn thông tin cho sở mật thám hay đặng tập nã hai gã ấy tại bến tàu đậu.

Ông Mayer quản-lý sở mật thám và ông cò tuần thành nghi đây là hai đứa tù bị giam tại nhà thương Đồng-đất, liền sai lính đi tứ hướng vòng quanh thành Nam-van lại cũng trật cho hương chức bổn quốc truy tầm hai tên ấy.

Lưới đã giăng rồi chạy đàng trời không khỏi, vậy qua ngày 12 janvier lối 2 giờ ruỡi xế, lính san-đầm và hương chức làng Cao-man bắt được hai chú chà ấy tại Preckdam.

Hai quan ở sở mật thám điệu tên chà Philippidé và Mahomedkham đến Saigon ngày 18 janvier và tống ngục tại khám lớn.

Cần-thơ

Làm giấy bạc giả. — Bổn-quán được tin rằng sở mật thám mới bắt được 5 bợm làm giấy bạc giả. Trong bọn gian giảo ấy có ít người annam. Bọn làm giấy bạc giả nầy thường ngày ở dưới đò, khi thì chèo nơi nầy khi thì sang nơi kia khó cho sở mật thám truy ra.

Bọn ấy đã làm ra và đã xài rồi nhiều tấm giấy 5 đồng, 20 đồng và giấy 100 đồng, lại có làm con dấu giả mà in cái ký tên của nhà nước.

Sadéc

Không nhà ăn Tết. — Tại Sa-đéc có 6 cái nhà bị cháy rụi, viên cớ sự cháy nhà ấy thì nghe nói là một con nhỏ 11 tuổi thừa lúc vắng mặt chị nó, lại lò bếp chụm lửa nấu cháu heo. Vì chụm quá lố lửa liền cất ngọn lên cao và tạc vô vách lá. Tức thì lửa phát cháy rồi lang qua mấy nhà lân cận. Việc hư hại phỏng tính là 700 đồng bạc.

Mỹ-tho

Giáo tập bị trộm. — M. T. giáo tập lúc bãi trường về quê nhà trong hạt T. mà nghỉ. Lúc vắng mặt người giữ nhà, bọn đạo tặc thừa đêm tối tâm đến cạy cửa vô nhà khuân hết đồ đạt dề đem đi được. Chúng nó có lại tủ sắt mà coi bộ khó bề làm nổi mới mò lại tủ cây bẻ khóa cạy hộc tủ, chẳng may có người nghe động và tri hô thì bọn đạo tặc sẽ lén chạy mất, bỏ sót lại dưới nhà bếp mấy gói quần áo.

Vĩnhlong

Bị xe hơi cán. — Lúc nầy nghe chuyện xe hơi cán người ta cũng nhiều, nay lại có chuyện mới nữa. Số là cái xe hơi đưa bộ hành ở Bakê cán một trẻ con sáu tuổi đang chơi với chị nó ngoài đàng lộ. Người coi máy tên là Lê-văn-C... khai rằng : va có bóp kèn kịp giờ cho hai đứa ấy tránh còn va chận máy cho ngừng không kịp. Việc ấy tại lỗi đứa nhỏ.

Quan làng đang xét.

Trung-Kỳ

Thanh-hóa

Bị bò rừng báng chết. — Hôm ngày mồng 7 tháng 11 annam ở Bong-thôn, xã Đan-ne, tổng Đan-nê, phủ Quảng-hóa, có một con bò rừng to bằng hai con bò nhà chạy lạc đến làng ấy và ẩn trong cái miễu nhỏ ở đó, dân làng rủ nhau ra coi, mà đứng xa xa không dám lại gần. Lúc ấy có hai người đờn ông làm gan áp lại lấy gậy đập, con bò đồ ngày, xốc tới báng chết một người, còn người kia chạy khỏi.

Người ta liền chạy đi báo sở Thương-chánh ở cách đó không bao xa. Ông chủ sở ấy đem súng theo bươn-bả đến nơi thì trời vừa tối, gặp con bò đứng gần đâu ba bốn thước tây, không dám bắn, sợ nó rượt mà hại thân, nên phải chịu bỏ mà về. Bữa sau nghe nói con bò ấy chạy qua huyện Cẩm-thủy.

Thần bạch xà. — Báo *Trung-bắc Tân-văn* có thuật chuyện rằng : Có một người ở phố Paul Bert bắt được một con rắn dài độ 40 phân tây. Người trong hàng phố kéo nhau ra coi đông lắm.

Người bắt được con rắn ấy bày chuyện ra rằng đêm mồng hai nằm chiêm bao thấy một người đọc bài thơ : « *Bạch đế giáng sanh thần diệu dược, hoàng thiên phú giữ xà thủy trị nhơn.* » Khi thức dậy thì thấy ở tay áo có một con rắn trắng, người ấy vội vàng lấy cái khăn vuôn bọc lấy, nay bỏ ngâm trong ve thủy tinh đựng đầy nước. Người ấy dám nói rằng nước rắn đó chữa được đủ thứ bịnh mà nhứt là bịnh phong.

Thuốc gói chưa vấn hiệu GLOBE

AI AI CŨNG ƯA VÌ NÓ THƠM DIỆU

Có một mình hãng Denis Frères trử thuốc nầy mà thôi.

Không hiểu nước ấy chữa được những bịnh gì, mà người ta e uống phải độc trùng mà chết tươi.

Bắc-Kỳ

Phúc yên.

Báo Avenir du Tonkin thuật rằng: Ngày mồng 2 janvier lối 4 giờ rưỡi sáng, có 2 đứa nhỏ ở làng Thạch-Đá chạy đi báo làng rằng: Có một gã lạ mặt nằm dưới đống rơm ở dựa bên bờ đê.

Có một người trong làng nghe vậy liền đi đến nơi gặp chú mặt lạ ấy thì hỏi thăm. Chú nầy trả lời rằng: Tôi làm ban-bù bưng rương xách gói cho bộ hành, bữa nay đau nên xin phép nằm đỡ chỗ nầy một đêm. Người làng đáp lại rằng: Làng tôi không chịu một người nào lạ mặt ở trong đất, nói rồi người làng ấy ngó trong đống rơm xốc xáo lộn xộn thấy một cái bao tấu thì va lượm rồi cong lưng chạy về làng. Chú giả hình bịnh ấy bèn chạy lại cái ao ở một bên rút một cây súng bắn theo người làng 3 phát. Dân trong làng nghe hết hồn chạy ra gặp người làng đang cầm bao tấu chạy về, xúm nhau phanh phui bao tấu ra thấy có 45 bi súng thì đề tên giả đau ấy là một tên ngụy ở Thái-Nguyên đi trốn. Lúc ấy tên ăn cướp còn bắn thêm 3 phát nữa vào trong đám dân làng đang tựu nhau đó thì có 2 người bị vít nặng.

Lập tức có thầy cai sang Phúc-Yên bẩm cho quan phủ hay việc mới xảy ra.

Đúng 6 giờ rưỡi chiều quan Phủ đi với 6 tên lính cơ đến làng Thạch-Đá đặng truy tầm tên ăn cướp.

Ngày mồng 3 janvier 10 giờ ban mai có quan ấn đi với 20 tên lính đặng tiếp viện.

Đến đó một lát lại nghe ở trong đống cây bắn ra một tiếng súng. Thầy cai và lính liền vây bọc đống cây ấy, tên ăn cướp liền thoát ra chạy vô làng phóng hỏa 24 cái nhà cháy rụi; hư hại độ 2 ngàn đồng. Đang lúc ấy lính bắn tên ăn cướp bị bịnh dưới bắp chơn; song nó cũng còn sức cự đương với lính; một viên đạn chót nó bắn trúng nhằn đầu viên phó-lý, thì bên nầy thừa lúc nó chạy vô cái nhà đang cháy mà bắn trúng tên ăn cướp chết tươi.

Ông quan ấn liền lượm súng của nó đam về mà làm bằng cớ.

Vụ loạn Thái-Nguyên. — Tên Phạm-Kinh gốc ở Thái-Nguyên đã bị cáo nhiều tội nặng đã hủy mình trong khám.

Những đứa còn sót lại chưa bắt được thì đi tẩng lạc cách khốn nạn, đứa nào còn sống thì ẩn mặt lần lần.

Nhơn có tên đầu đảng tên là đội Khánh chết rồi thì bọn ấy ngã lòng.

CỰC-ĐÔNG (Extrême-Orient)

Trung-quốc Tân-vân

Quảng-đông, le 19 décembre 1917

Có tin ở Thượng-hải đánh sang cho hay rằng chánh-phủ Trung-ương đã sai 10 chiếc tàu trận đến hải khẩu hướng bắc Phước-kiến, có binh bộ đông kéo đến Phước-kiến nữa vài ngày sẽ đánh *Xoa-thảo*, đánh bộ và đánh thủy.

Long-tề-Quang đánh giây thép cho Lưỡng-Quảng biểu bỏ độc-lập.

Thượng-hải, le 20 décembre 1917

Lục-vinh-Đình đánh giây thép cho Thủ-tướng rằng va đã dạy Quảng-đông và Quảng-tây hủy bỏ cái sự độc lập và xin Thủ-tướng đình chiến. Vương-sĩ-Tiên mời Lục-vinh-Đình về kinh.

Pékin, le 24 décembre 1917

Vì đâu đó không chịu bãi binh nên Vương-sĩ-Tiên sửa soạn xin Cảo-thối. Họ đồn rằng Lục-ching-Hsiang sẽ làm Thủ-tướng thế cho Vương-sĩ-Tiên.

Các tỉnh trung lập lại cử ông Vũ-đình-phương làm ngoại vụ bộ thượng thơ.

Binh của Long-tề-Quang chiếm huyện Fa-yun, và sắp sang Sanning phía Bắc. Binh hai bên định đánh nhau ở Yochou là nơi bị binh hướng Nam bồ vây và binh hướng Bắc thì đánh tại Heiangyang.

Tin thành Bắc-kinh rằng: chỉ dụ Chánh-phủ định giao phuông với binh các tỉnh tây nam chưa ban hành vì tại các quan võ ba tỉnh về miền Dương-tử ngăn trở lắm.

Binh của Long-tề-Quang qua khỏi giái hạng phủ Ysongkong và chiếm một huyện kế cận Ysongsun. Bọn Cách-mạng hướng Nam kéo binh về Shioushing ở Sanning dân làm loạn đuổi bọn Cách-mạng hướng nam ra khỏi Konghoi. Bọn Cách-mạng ấy lo đủ cách để đúc bạc.

Bắc-kinh ngày 27 décembre.

Sở báo Quảng-đông thông tin rằng: Binh thủy của tỉnh Quảng-đông đã chặn được binh của Long-tề-Quang là người phụ lực với binh Bắc-kinh mà gây việc rối loạn ở Quảng-đông và Quảng tây.

Một đoàn tàu chiến Quảng-đông đã bắt đặng 9 chiếc tàu, trong ấy có những tàu trí súng đồng và tàu chở binh khí, đạo thủy binh ấy đánh vô trung ương đạo binh của Nguyên-soái Lung tại Kingchow. Hôm tuần rồi binh của ông Long chạy lên đất ở Ysungkong mà bị xa cách nơi vận lương.

Pékin, le 27 décembre 1917

Trưa hôm qua Chánh-phủ đã ra tờ đình chiến. Lục-vinh-Đình và Trần-hồ-Dân đều xin thôi đánh.

Quảng-đông, le 27 décembre 1917

Phòng kiểm-duyệt báo tại *Xán-xèn* cho hay rằng: Long-tề-Quang trợ Bắc-kinh gieo loạn tại Quảng-đông và Quảng-tây bị tàu trận chặn nghẹt, bắt được 9 chiếc tàu của Long-tề-Quang, nay tàu ấy đang đánh tại Kinh-châu đặng phá sào huyệt họ Long. Binh của họ Long bị chặn đường lương thảo, đứt ra hai đoạn.

Các tỉnh độc-lập đã chọn Ngũ-đình-Phương làm Ngoại-vụ-bộ Thượng-thơ.

Bắc-kinh ngày 28 décembre.

Có tin nói chiếc tàu hiệu Hoi-Fung chở đầy thuốc đạn và binh lính ở bắc mà xuống bị nổ và chìm ngan Foutchéou và Amoy.

Chiếc tàu ấy chạy từ Foutchéou ngày mồng 10, qua 11 bị hại, có lẽ 1000 lính và 200 bộ lính bị chết chìm, người ta ngờ rằng chiếc tàu ấy bị tàu của binh hướng Bắc mà theo phe hướng Nam đâm chìm.

Tin Nhựt bổn

Chánh-phủ Nhựt đã ký tờ giao ước chịu châu cấp cho Chánh-phủ Tàu 4 triệu livres đồ binh khí.

Tin Hồng-kông

Đang khi lính Anh vây bắt ăn trộm trốn ẩn trong cái nhà kia, thì có 2 người lính Tây và 2 người các Chú, bị giết, còn nhiều người bị bịnh.

TIN MÙA MÀNG

(Renseignements agricoles)

TỪ NGÀY 1er TỚI NGÀY 15 JANVIER 1918

TỈNH SA-ĐEC. — Hiện nay người nông phu đang gặt lúa lỡ mùa đã chín sớm. Mỗi mẫu được 70 gia (40 litres) phân trung.

Lúa mùa khắp nơi coi tốt mã, mùa gặt tới coi vọi trúng to. Nước rông theo con trăng nầy làm cho ít ruộng phải hiểm nguy nhưng mà những lúa lên cao rồi, thì chẳng phải nao. Năm nay bịnh chung kêu là bịnh tiêm, không làm hại cho mấy.

Người nông phu ở khắp nơi đang cấy lúa 3 tháng tục kêu là lúa giáng.

Giá lúa từ 1, $70 cho đến 1, $ 75 một tạ 68 kilos.

Giá gạo từ 3, $ 35 đến 3, $ 40 một tạ.

TỈNH SỐC-TRĂNG. — Người nông phu đang lo cấy lúa lỡ mùa và đập lúa vô bồ lần lần. Phân trung mỗi mẫu gặt được chừng 70 gia.

Lúa lỡ mùa chín rồi. Qua lối cuối tháng Janvier thì khởi sự gặt.

Nội thượng tuần tháng Janvier ở Bãi-xàu đem bán cho nhà máy cholon 9, 241 tấn lúa.

Giá gạo bực trung 4, $ 00. Giá lúa từ 1. $60 tới 1, $ 70 một tạ

HẠT TÂY-NINH. — Lúa sớm đã gặt rồi trong các phần tổng.

Mỗi mẫu gặt được 35 gia.

Trong các tổng đều lo gặt lúa mùa.

Lúa tham đưng đâu đâu cũng chính rồi và coi tốt lắm.

Giá gạo 3. $ mỗi tạ, giá lúa 1, $ 70 một tạ.

HẠT-CHÂU-ĐỐC. — Khắp nơi nhà nông phu gặt lúa, thứ lúa nào coi bộ cũng được mùa.

Ngọn lúa nặng hoằn hột nào cũng trộng lắm.

Giá gạo 3. $ 10 bực trung, giá 1. $ 80 một tạ (60 kilos)

HẠT TÂN-AN. — Khắp nơi người nông phu lo cấy lúa mùa.

Tổng An-ninh-thượng và An-ninh-Hạ gặt rồi, mỗi mẫu được 50 gia.

Lúa muộn tro bông tràng đồng, người nông phu trong tổng An-ninh-thượng đà khởi sự gặt lúa.

Việc mùa màng cả tỉnh năm nay coi vọi khá hơn năm ngoái nhiều.

Giá gạo bực trung từ 2, $ 50. cho tới tới 3, $ 50, giá lúa từ 1, $ 20 cho tới 2, $ 00.

CÁC CUỘC CHƠI CHO TIÊU KHIỂN

(Jeux d'esprit)

Dởn số

(Singularités remarquables des chiffres)

Bất câu là số nào, nếu sánh với số trước và số sau thì nó bằng phân nửa hai số ấy cọng lại: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. Thí dụ: số 2 là phân nửa số 1 với số 3; số 3 là phân nửa số 2 với số 4; số 4 là phân nửa số 3 với số 5 vân vân.

Còn như mình, lấy số viết hai đầu mà cọng thì thành 20 luôn: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19. Thí dụ: 1 với 19 = 20; 2 với 18 = 20. Hay là viết số chẵn cũng vậy: 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18. Thí dụ: 2 + 18 = 20, 4 + 16 = 20, 6 + 14 = 20.

DUNG-PHU.

ĐỒ CHƠI

Dùng ống điếu mà làm đèn khí

Kiếm 1 cái ống điếu bằng thau hay là bằng đất, nạp thang đá đâm nát vào cho đầy, rồi lấy đất sét mà trét miệng. Chừng đất sét khô mình đem ống điếu mà nướng trong lò lửa, úp miệng xuống, lửa lần lần bên cháy thì thang xì hơi chạy theo ống điếu, mình lấy cây quẹt mà đốt, tức thì có ngọn lửa cháy xanh như đèn khí vậy. Ấy là cách nhỏ, còn trong các lò đèn khí thì cũng thế mà to hơn.

Chừng đèn tắc mình đem đầu ống điếu ra xem thì thấy ở trỏng có 1 chút dầu hắc và 1 cụt cức thang.

Đoán số người ta suy trong trí.
Cách thứ 2

Bảo một người tưởng một số, rồi bảo nhơn riêng trong trí cho số 2, đoạn cọng với số 6, chia cho 2, nhơn cho 4, rồi mình mới hỏi thành ra là số gì. Hễ người ấy nói rồi thì mình phải chia số ấy cho 2 đoạn trừ 6, còn lại bao nhiêu mình chia cho 3 nữa thì thành cái số người ta suy trong trí đó:

Thí dụ: Người ta suy kín trong trí 8, số mình bảo họ nhơn cho 2 thì thành 16, cọng với 6 thành 22, chia cho 2 thành 11, nhơn cho 4 thành 44. Chừng người ta nói ra số 44 thì mình chia cho 2 = thành 22, trừ 6 = thành ra 16, chia cho 2 thành 8.

DUNG-PHU.

潘和成

Phan-hòa-Thành

Magasin de diverses nouveautés soieries

60 rue des Cantonnais 60

TONKIN HANOI

DIPLOME DE MÉRITE

Exposition amicale artistique franco-annamite

A HANOI, EN 1915-1916

Xin trình để liệt vị khán quan đăng tường: Bổn hiệu buôn bán ở Hanoi (Bắc-kỳ) đã lâu, có đủ các thứ hàng hóa về đồ tơ lụa. **HÀNG TÀU, HÀNG TÂY, HÀNG BẮC-KỲ** và **HÀNG SAIGON**, có đủ cả, bán lẻ và bán buôn, tính giá rất nhẹ. Xin các qui khách có dùng đến hàng gì thì chiếu cố đến mà viết thơ cho bổn hiệu: gởi hàng thì theo cách lãnh hóa giao ngân (contre remboursement).

Hàng Bắc-kỳ thì bổn hiệu lại có nhiều lắm, toàn là thứ hảo hạng của bổn hiệu đặt làm, như là: **LƯƠNG TRƠN VÀ BÔNG. XUYẾN TRƠN VÀ BÔNG. MINH BẠNG. LƯỢT LỒNG. LƯƠNG LA-CÀ. LỤA TRƠN VÀ BÔNG. LẠNH TRƠN VÀ BÔNG. KHĂN LƯỢT THẬT TỐT. LƯƠNG SA HẠT. SA TRƠN VÀ BÔNG**, còn nhiều các thứ hàng khác nữa.

Qui khách mua hàng từ 10 $00 chở lên thì bổn hiệu xin chịu tiền phí tổn gởi hàng.

Muốn coi hàng thì viết thơ hỏi, bổn hiệu xin gởi kiểu (échantillons) đến, để các qui khách coi.

CUỘC CHƠI LỄ LÀM PHƯỚC

TẠI CẦN-THƠ

Từ 8 giờ tới 9 giờ

Bắn hai mươi tiếng thần công

CHƯNG CỘ ĐÈN

Từ 9 giờ

HÁT BỘI. — CHỢ HÔM CÓ TRƯƠNG ĐĂNG

TUỒNG HÁT

(thứ lớp)

1· Bản « LA MARSEILLAISE » Nhạc Langsa
2· LỜI CHÚC . . . . . Mlle CẦU.
3· BẢN ĐỜN VIOLON . . . MM. NGHĨA,
4· TUỒNG «FAUST» Hồi thứ nhứt Bếp HUÊ.

Thằng Chà-và nầy đi đâu vậy, mầy có đi về mau không, sữa mầy hôi dê xồm lắm! Nhà nầy chỉ uống sữa **"LA PETITE FERMIÈRE"** thôi! Chạy cho mau, không thì chết bây giờ!!

Vai tuồng,

Quang Lương-y Faust . . . M. VALÉRY.
Méphistophélès.. . . . M. SERÉ.

HÁT LỚP

(Nhạc Langsa)

5· BÀI CA TẠNG BINH LÍNH THUỘC ĐỊA . . . VIVIÈS.

6. MỘT MỐI KIỆN HẢN HÒI.

Vai tuồng,

Quan Tòa..... MM. Quát, Ngọ, Nhượng.
Phó biện lý..... M. Lượng.
Trạng sư..... M. Khỉnh.
Tên Lagoupille (Bị cáo).. M. Kiều.
Tên Alfred (Tiên cáo).... M. Đạt.
Mapipe (Phạm nhơn)..... M. Phận.
Trưỡng tòa..... M. Giao.
Hai lên linh hầu..... MM. Ngọ, Ấu.

7· *XỔ SỐ*

HẠ LỚP

(Nhạc Langsa)

8· Bài hát hiệu « VÌ QUỐC VONG THÂN » . . . . . M.QUÁT.

(Có đờn hòa theo)

9· HÁT DIỀU . . . . . M. ĐỆ.

10· NGƯỜI THAM NGHỀ MẬT THÁM,

Vai tuồng,

Durandal..... M.Quát.
Adolphe poire..... M.Nghĩa.
Pelicarpe..... M.Sang.
Inspecteur de la Banque..... M.Ngọ.
Un concierge..... M. Nhượng
Un planton..... M.Ngọ.

CHỢ HÒM CÓ TRƯƠNN ĐĂNG

BÁN HÀNG HÓA — TẠP VẬT — BÔNG HOA

Hát bội Annam tới sáng

TRẠI THỢ-MỘC CHẠM VÀ CẦN

Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

Tại chợ Lái-thiêu, đường Abattoir

Trại tôi dùng toàn cẩm-lai, trắc, gõ đóng các món theo kiểu kim thời.

Bàn ăn { mặc cẩm-thạch, thành cần hay không / mặc gõ liền bốn kiểu.
Bàn tròn { mặc cẩm-thạch, thành cần hay không / mặc gõ liền, bốn trụ, một trụ.

Bàn lầu 12 trụ, bàn rượu, bàn Salon, bàn viết.

Tủ áo, tủ rượu, tủ thờ cần hay chạm vàng ba, hai, một, vân vân.

Qui ông muốn đặt xin gởi kiểu hay à đến tại nhà tôi lựa mua đồ có sẵng.

THƯƠNG TRƯỜNG

Giá các thứ hàng hóa xuất cảng

CÁC VẬT THỔ SẢN		CÂN TA	GIÁ BẠC
Củi lò		Thước chuông	1 50 tới 2 00
Cây tràm 0m45 tới 0m50		»	0·80
Cây để nhuộm	vàng	một tạ	2.00
	vàng lợt	»	2.50
	đỏ	»	1.50
Gạch tiều		một muôn	85.00
Gạch Bắc-kỳ		một ngàn	130.90
Gạch Hồng-mao		»	150.00
Gạch xi-măn	đặc hạng nhứt	một trăm	6.50
	đặc hạng nhì	»	3.50
	có lỗ	»	6.50
Đầu khấu	hạng nhứt và hạng nhì	60 kil. 4	250 tới 350
	rừng	»	20 » 30
Cao-su	annam	»	170 » 180
	Lào	»	100 » 140
Vôi bột		»	0.95
Vôi cục Bắc-kỳ		100 kil.	1.35
Sáp ong		60 kil. 4	70 » 85
Heo sống		100 kil.	27 » 33
Dừa khô		68 kil.	7.00 » 8.00
Sừng	trâu	»	7 » 9
	bò	»	27 » 29
	nai	»	26 » 28.00
Bông	không hột	60 kil. 400	43 » 45
	còn hột tùy hạng	63 » 420	11 » 13
Tôm khô không vỏ, hạng nhứt		60 » 400	40 » 46
» hạng thường		»	25 » 35
Tôm khô còn vỏ		68 kil.	20 » 25
Vàng nhựa, số 1		60 » 400	130 » 1.50
» số 2		»	100 » 110
Nhựa sơn chưa lọc		»	29 tới 30
Đạu phụng		»	6 » 7
Hột sen		60 kil.	9.00 tới 10.00
Dầu cá		68 »	8.00 » 9
Mỡ heo		60 » 400	23 » 25.00
Dầu phụng		68 »	22.00 » 23.00
Dầu dừa		68 »	14.00 » 15.00
Cải Cao-mên		»	4 50 » 6.00
Đậu khô Nam-kỳ		60 kil. 400	2.50 » 4.00
Bắp trắng		100 kil.	1.80 1.90
Bắp đỏ		»	2.70 2.80
Cau khô		75 kil.	28 tới 36
Da	trâu	68 »	22 » 23
	bò	»	47 » 49
	nai	»	46 » 48
Hồ tiêu	có giấy	63 kil. 420	42 » 43
	không giấy	»	27 » 28
Tiêu sọ có giấy		»	52 » 53
Khô tra		60 kil. 400	25 » 27
Mây sợi		»	5 » 7
Ngói móc		một muôn	65 »
Ngói ống		»	35 »
Ngói Bắc-kỳ		một ngàn	55 »
Bong bóng cá	hạng nhứt	60 kil. 400	220 tới 300
	» nhì	»	150 » 220
	» ba	»	30 » 50
	» tư	»	30 » 40
Tơ	Tânchâu	150 cân	360 400
	Batri-Mocay	60 kil. 400	340
	Cambodge	»	360 » 400
Mùi		»	0·90

A. FRASSÈTO

Géomètre civil. — 108 Bd Charner Saigon

LEVÉ DE PLANS-EXPERTISES

On demande de bons piqueurs

Bons appointements

CHƯ VỊ ĐÃ GỞI BẠC

Bổn quán lấy làm cám ơn chư vị kể ra sau nầy, vì có lòng tốt gởi mandat bạc đến trả tiền mua nhựt-trình cho Bổn quán ; ấy là sự giúp cho Bổn quán mà lo đều hữu ích mở mang cuộc văn minh.

Số phát nhựt trình			Số mandat
3259	D.H.N. Longxuyên	—	1.50 077.719
1502	H.v.G. Biênhoa	—	1 069.644
5252-61	Ecole Tanan	—	10 056.113
7134	T.c.X. Soctrang	—	2 espèces
6253	D.t H Vinhlong	—	0 50 081 648
1005-6-7.	D.c T. Baclieu	—	1 50 086 269
5262	H.v.K. Tanan	—	0 50 056.120
2582	Ng.nh.My Cantho	—	3 50 081 938
2583	G. Traon	—	6 063 424
3256	Ng.v.L. Thotnot	—	0 50 072 806
1471	T.q.D. Gocong	—	3 072.688
5520	L.X. Rachgia	—	4 089 243
8527	R P Ph. Thuduc	—	6 187 798
23	R.P.D Traké	—	6 timbre
1762	Ng. v. Ch. Bentre	—	1 090 420
9103	M. Cainhum	—	4 198 878
3254	D.H.N. Longxuyên	—	1 50 077 718
1502	H.V.G. Baclieu	—	1 069.644
5252-61	H. V T. Tanan	—	10 056.113
5014	T.C.X. Soctrang	—	2 bac mat
4808	N.V.C. Saigon	—	1 »
4828	N.V.P. »	—	1 »
1759	H.V.P. Soctrang	—	1 076.997
6253	D.V.H. Vinhlong	—	0.50 081.648
1005-6-7	D.C.T. Baclieu	—	1.50 086.269
5262	K. Tânan	—	0.50 056.120
2582	N.P.M. Cantho	—	3.50 081 938
2589	G. Traon	—	6 069.424
4802	Ng.v.Ch. Saigon	—	1 bac mat
4788-9	C.C N. »	—	3 »
4804	N.V.B. »	—	0.50 timbre
4815	N.V.S. »	—	0.50 »
3256	N.V.L. Thotnot	—	0 50 072.806
1471	T q.D Gocong	—	3.00 072 688
	T.I.K. Bentre	—	6 bac mat
4784	L ch.T. Dakao	—	1 »
4782	C t M. »	—	0.50 »
4739	Th. »	—	1.50 »

TÔI KHÔNG ĐÓI BỤNG!

Ấy là câu thường thiên hạ hằng nghe nói trong lúc gần ngồi bàn mà dùng vật thực đặng bồ dưỡng khí-lực mình đã hao tốn trong cơn làm lụng.

Trong lúc nóng nực

Nếu Chư-tôn muốn ăn uống lực bạc thường thì chớ khá dùng những rượu khai vị dọn ra giả đôi (apéritifs frelatés) và có nhiều khi tuy đặt tên rất huê mỹ chớ kỳ trung một đôi khi tổn hại, dầu dầu cũng có bán thứ rượu ấy, hễ thường uống nó thì lần lần rượu ấy làm tiêu tan niêm dịch (la manqueuse) trong bao tử rồi lần lần nó làm cho mình thực bất tri kỳ vị.

Vì sao vậy?

Trước một khắc đồng hồ khi ngồi bàn mà dùng cơm thì chẳng nên uống thứ rượu gì hết, cứ uống :

MỘT LY BÉ

RƯỢU

QUINA GENTIANE

Là thứ rượu của các thầy tu dòng San-Paolo (Espagne) đặt, xứ ấy là xứ nóng nực, cũng như xứ Đông-dương ta đây. Rượu nầy làm bằng các thứ thảo mộc tinh ba rất có danh tiếng thuốc là

QUINQUINA và GENTIANE

Mà các thầy tu ấy dùng cốt đường bạt-hà mà gềm vị đặng làm cho dễ uống, mùi lại thơm thảo, dầu cho ai mà hay kén lựa cũng chẳng chê đặng.

Phải nài

nơi tiệm mình mua cái hiệu dán trên ve như vầy :

Nhà MAZET

đường Paul Blanchy, môn bài số 10, Saigon, *rồi nống thử mà coi, thiệt quả như lời tôi nói chẳng sai.*

Có bán trong các tiệm hàng-xén

Thuốc điếu hiệu GLOBE

Hút không hề khô cổ

Có một mình hãng **Denis Frères** *trữ thuốc nầy mà thôi.*

ATELIER de GRAVURE sur MÉTAUX & MARBRES

Plaques D'enseigne, Bateur, Cachets, En Cuivre, etc. . .

ATELIER DE GRAVURE SUR MÉTAUX
NG.CHI-HOA
GRAVEUR
42. AMIRAL-DUPRÉ SAIGON

En Tous Genres
Prix Modéré

Kính trình chư quí vị tôi có lập TIỆM KHẮC CON DẤU ĐỒNG VÀ MỦ THUNG (TIMBRES CUIVRE ET CAOUTCHOUC) bằng đồng, chạm mộ bia đá cẩm thạch để mả (pierres tombales), có đủ thứ con dấu lạ. Quí khách muốn dùng kiểu nào xin gởi thơ cho tôi thì tôi sẽ gởi catalogue cho coi vừa ý kiểu nào thì tôi hết lòng làm cho vừa ý và tính giá thiệt rẻ, tôi rất đội ơn vô cùng.

NGUYỄN-CHÍ-HÒA
GRAVEUR
42, Rue Amiral-Dupré. — SAIGON

Rượu TONI-KOLA SECRESTAT là rượu rất bổ hơn các thứ rượu bổ khác, bỏ nước đá vào thì thành thứ rượu rất vệ sanh.

Hãy đãi bạn hữu thiết mình một ly

TONI KOLA

Mình hảng DENIS frères trử mà thôi.

Nhà DENIS frères tại Saigon rao riêng cho các bạn hàng rằng : Các thứ rượu chác của hảng rất kỷ cang. Hảng sẵng lòng gởi bổn giá và mẫu rượu cho không miễn là phải có xin thì đặng.

PHỔ THÔNG GIÁO KHOA THƯ XÃ

BIBLIOTHÈQUE FRANCO ANNAMITE DE VULGARISATION

Publié sous la Direction de F.-H. SCHNEIDER, Éditeur à Saigon

7, BOULEVARD NORODOM

SÁCH HAY

Trẻ-con nên đọc

Người lớn cũng nên xem:

THƠ NGỤ-NGÔN

(Les Fables de La Fontaine)

TRADUITES EN ANNAMITE

Par

NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Cuốn thứ nhứt, 32 trang, giá. . . . 0$10
Cuốn thứ nhì, 16 — 0 05

GỞI BÁN ở các hiệu sách Đông-Dương.

BÁN BUÔN Tại Hiệu in F.-H. Schneider 7 Bd Norodom, Saigon, Tại nhà hoác số người soạn, 20 Bd Carreau Hanoi.
BÁN LẺ Ở các cửa hàng sách Saigon, Hanoi, Haiphong, Tourane và Huế.

Tại nhà in ông F.-H. SCHEIDER
7, Boulevard Norodom. — SAIGON

MẸO BẰNG CHỮ QUỐC-NGỮ, đức thầy Mossard diễn dịch, đức thầy tuần thạo việc dạy dỗ tuyển chọn sách của ông Larive và Fleury mà dịch ra.

Giá. . . . . 1 fr. 60
Tiền gởi. . . . . 0 $ 06

THUỐC LÁ VẤN RỜI HIỆU JOB

là một hiệu thuốc tốt nhứt. Những người ghiền thuốc mà muốn giữ vệ-sanh, khỏi hư phổi, không ráo cổ họng, thì nên dùng thuốc hiệu ấy mà thôi. Vì thuốc nầy có các quan chuyên-môn thi đỗ ở những đại-học đường ra, đứng đốc-biện việc chế thuốc. Duy chỉ có thuốc hiệu nầy vấn bằng giấy *JOB* thật hiệu, thì khôugh iệun thuốc nào bằng hiệu ấy cả.

THẬT GIẤY VẤN THUỐC LÁ-HIỆU

JOB

ĐƯỢC BÁNH NGOẠI HẠNG và được dự Hội-đồng ban thưởng ở trường Đấu-xảo PARIS năm 1889 và 1900

Của ông **Jean BARDOU** chế ra, hiệu mẫu đã ký tại Tòa-án
Nay con trai ông ấy là ông **Pierre BARDOU** nối nghiệp
Hiệu giấy nầy đã được 450 cái Mề-đay, 119 cái bằng vàng, 135 cái bằng Danh-dự.
62 lần được đánh Ngoại-hạng

Chủ lảnh trưng bán là: J.Z-. Paulhac { Ở Toulouse, Bd de Strasbourg, số 72-74 / Ở Paris, Rue Béranger, số 21.

Lảnh trưng bán tại Đông-dương là ông BOY LANDRY { Số 19 đường Bonnard, Saigon. / Số 19 đường Francis-Garnier (Bờ-hồ Hoàn-kiếm ngay gốc Dừa Ha-nội).

Bán lẻ: ở các hiệu thuốc-lá hoàn cầu.

Ai là chẳng biết *Giấy vấn thuốc lá JOB*, là hiệu giấy tốt nhứt Giấy cháy được hết không có tàn giấy thật nhỏ thớ, mà chế theo phép vệ-sanh rất cẩn mật.

Xưa nay kẻ đã hàng nghìn người làm mạo giấy JOB, vì giấy JOB là giấy tốt nhứt trong thế-giới, nhưng bổn-hiệu đã thưa các tòa-án, đã nghĩ xử trọng phạt các nhà làm mạo rồi.

VẬY HÚT THUỐC HIỆU JOB
là bảo thủ sức khỏe
và lại là rành mùi thuốc ngon.

HOẢI DƯƠNG BỊNH

Muốn trừ cái bịnh hoải dương thì phải đựa thứ thuốc bổ huyết bổ cân mà uống mới đặng.

Trong cái bịnh hoải dương nầy có nhiều cớ, một là não-cân có bịnh, hai là cốt chủy suy khuyết.

Thường lề cái việc giao cấu thì nó tùng nơi não-cân, nếu não-cân hư bài thì tình tư dục loại-đọa. Bởi vậy ai có bịnh ấy nên uống thuốc Pilules Pink là một vị thuốc bổ não, cái sức nó bổ huyết bổ cân hay làm cho ngũ tạng lục phủ hưng vượng, thân thể tráng kiện, chẳng những siêng sắng trong việc làm ăn, mà lại năng du hí du thực nữa.

Tuy Pilules Pink tánh dược mãnh liệt như vậy mặc lòng, chớ kỳ trung hiếu hậu, uống nó vào vô hại.

Tại xứ Thổ-nhĩ-kỳ và xứ Ai-cập là chỗ đờn ông hay có năm thê bảy thiếp, thì hoàn thuốc Pilules Pink bán đắt vô cùng, thiên hạ ưa dùng vì nó chữa cái bịnh hoải dương rất hay rất lẹ.

PILULES PINK

(Bổ hoàn linh đơn)

Trong các tiệm thuốc có bán, có trử tiệm thuốc của ông de MARI et LAURENS Pharmacie de Normale, Saigon.

Mỗi hộp giá là 3 quan 50; 6 hộp 17 quan 50.

THUỐC HAY

(Le meilleur des médicaments)

Nếu chư-tôn đau tì vị, ăn không được tiêu, trong bao tử hay bào bọt khó chịu, biếng ăn thì chư-tôn hãy mua rượu **Quina Gentiane** *mà uống một ly nhỏ trước bửa cơm, rồi sau bửa cơm uống một ly nữa.*

Rượu nầy có bán trong các tiệm hàng-xén.

LỜI RAO

TẠI QUÁN Lục-Tỉnh-Tân-Văn.
1° **Ngọc-hạp 1916** thiệt giá 0 $ 20 (không phải 0 $ 40).
2° **Tiền-căn-báo-hậu thứ 8.** 0 30
3° **Tuồng Lục-vân-Tiên** . . . 0 30

Dọn tại nước Langsa.

Dùng sữa thượng hạng trong hoàn cầu vân vân.

Sức khỏe, Mạnh mẽ, vân vân.

Sữa đặt Normand hiệu La petite fermière dọn tại tỉnh Normandie trong Đèo Vallée de Bray dọn một cách rất kỉ cang, tuy làm ra đặt mà tánh chất hãy còn như sữa tươi sạch. Bổ xứ Normand tự thuở nay có danh, sanh sẳng sữa thượng hạng và quí hơn trong cả hoàn cầu.

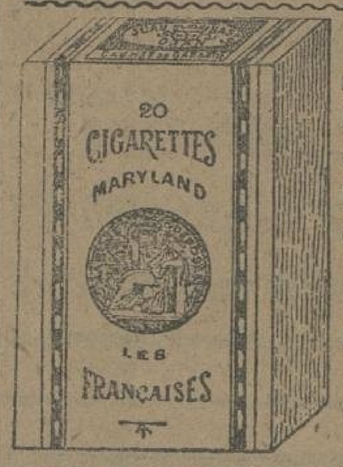

Thuốc vấn nầy đắt o mà lại chắc, dọn cho người biết hút thuốc dùng.

Xin hỏi kiểu tại hằng **Berthet, Charrière và Công-tỵ.**

Hễ thử rồi thì ưa nó luôn luôn.

BAO XANH.— Hút nó chẳng hề khô cổ, mùi thơm làm cho khoái cả con người.

Phải nài cho có cái kỳ tên và dấu hoa-thị đỏ tục kêu là dấu trefle.

HẢNG BÁN RƯỢU HIỆU

DENIS FRÈRES

LẬP RA TỪ NĂM 1862 ✣ ✣ NHÀ NGÁNH TẠI HAIPHONG, BORDEAUX, SAIGON, HANOI

Hảng **DENIS FRÈRES** trử savon hiệu « **Bonne Mère** » là thứ sa-bon tốt hơn hết các thứ khác.

Còn ai ưa dùng thứ rượu bổ, thường gọi là Quinquina thì hãy mua thứ rượu sau nầy:

Một là « **Toni Kola Secrestat** ».
Hai là: **Saint Raphaël Ducos.**

Hảng nầy cũng có bán tủ sắc tốt và chắc lắm, hiệu là tủ « **Dubois Oudin** ».

Còn ai hay hút thuốc Cigares thì mua thứ Cigares **El Conde** thì là sẽ ưa nó vì giá đã rẻ mà lại mùi nó ngon ngọt nữa.

Hảng nầy có bán đủ thứ rượu tốt xin kể sau nầy:

Rượu chác trắng và chác đỏ trong thùng và chiếc ra ve.
Rượu Champagnes: **Vve Clicquot-Ponsardin.**
» **Roederer.**
» **Moët et Chandon.**
Rượu Tisane de Champagne supérieure: **B. et S. Perrier.**
Rượu Tisane extra: **Marquis de Bergey.**

Hảng nầy cũng có bán thuốc gói và thuốc vấn rồi hiệu **Le Globe** và giấy hút thuốc kêu là « **Nil** » có thứ rượu kêu là: **vieille Eau-de-vie Dejean, Rhum Negrita.**

Liqueurs và cognacs **Marie Brizard,** và **Roger.**

Bière Gruber và **Bière Lorraine.** Rượu **Madère, Malaga** và **Museat** de **Frontignan Rivoire.**

Có bán **máy viết** hiệu **Remington** và các thứ đồ phụ tùng.

Cũng có trữ các thứ hộp quẹt Đông-Dương, và ngoài **Bến-thủy,** gần Annam và ông quẹt **Hànội** (Tonkin) nữa.

Ai muốn hỏi giá thì viết thơ như vầy.

Maison DENIS FRERES, SAIGON

CÓ MỘT MÌNH NHÀ NÀY CÓ QUYỀN
THAY MẶT CHO NHÀ ĐÚC SÚNG VÀ LÀM XE MÁY
TẠI THÀNH St-Étienne
Mà thôi

Hảng F. MICHEL, CAFFORT Successeur ở đường **SAIGON** **Catinat số 36**

Có Bán SÚNG đủ thứ và đủ kiểu. El. THUỐC, ĐẠN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ và đồ NỮ-TRANG. Đồ đã tốt lại giá rẽ Lục-Châu muốn mua vật chi thì xin đề thơ như vầy;

M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Catinat. — SAIGON.

TRỊ BỊNH YẾU PHÁP

(Conseils medicaux)

Chư vị muốn cho trong nhà có một thứ rượu mà dùng trong lúc đau rét, hoặc nóng lạnh, tỉ vị không dặng tiêu, thì hãy mua rượu Khưra mana là rượu thiên hợ rất chẳng và lại tốt hơn các thứ rượu khác.

Hãy coi cho kỹ kẻo lầm thứ giả, hãy nài cho phải, cứ ve có dán nhãn trắng.

Có bán trong các tiệm hàng xén

LỢI KHUYÊN

(Conseil)

Chẳng những là thuốc điếu **Diva** *là thuốc tốt nhứt, sự ấy ai ai cũng rõ, mà lại nhờ sự dọn thuốc ấy một cách kỹ lưỡng, đến đổi không còn một chút nhựa nào trong đó, nên hút nó dịu dàng không hề bịnh hoạn. Bởi đó trong chư-tôn ai mà biết lo ngừa bịnh hoạn ai hay sợ đau chừng mấy người ghiền thuốc thường bị, thì khá mua thuốc điếu* **Diva** *mà hút đừng thèm thuốc khác.*

Có bán trong các tiệm hàng xén và quán café.

XIN HÃY ĐẾN THỬ XEM...MAU LẮM! MÀ RẤT KỸ CÀNG

TIỆM MAY

NGUYỄN-HỮU-SANH

ở gần gare xe lửa Cầu-ông-lãnh

May đủ các kiểu áo-xiêm vấn, đai, và y-phục Âu-châu (paletot) theo thước thể

Có bán sẵn, vải-bố, tơ-lụa, kiểu mới bông-la. Lược-lồng Bắc, Cẩm-châu Tàu, cùng hàng Tây, hàng Nhưt-bổn, các màu sắc.

Vân, Nho, Xuyến, Lãnh, Trung-huê, Nhuộm Gia-dụng, thật tốt!

Thơ, tuồng, truyện, Quốc-ngữ bán sỉ và bán lẻ vân vân!!!

Nếu chư-qui-vị, muốn hỏi kiểu đẻ chi, xin viết thơ đề:

Mme NGUYỄN-HỮU-SANH,
110, Quai de Belgique Cầu-ông-lãnh,
SAIGON.

ÔNG LÊ-VĂN-VÕ

Là Lương-y cựu nhà-nước, học tại Hàng-lâm-y-viện bên tây (Alger) Đã có coi các vườn thương bên tây và Annam lặng 35 năm. Trị đủ chứng bịnh trong nước Nam. Ai muốn uống thuốc xin tới tại nhà ở *Bakao, đường Pont Bert số 43 ngang rạp hát cũ ông Đốc-phủ-Kiệt.*

TẠI NHÀ IN

ÔNG F.-H. SCHNEIDER

7, Boulevard Norodom

SAIGON

Lectures Françaises

Ông CARRÈRE

SOẠN

Gồm nhiều chuyện hay và có ích.

Trước hết nói về nước Langsa sơ khai cho đến lúc thạnh trị bây giờ, sau hơn một trăm bài đủ các thứ chuyện khoa ngôn ngữ.

Giá..... 1$00
Tiền gởi..... 0 10

HÃY HỎI

THỨ HỘP QUẸT

HIỆU NÀY

LÀ THỨ TỐT HƠN CÁC THỨ KHÁC

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Norodom.—SAIGON

NAM VIỆT SỬ KÝ, chữ Langsa ba quyển.

1° Sơ khai nước Annam.
2° Đời nhà Ngô tới Nguyễn.
3° Đời Nguyễn tới Đại-pháp.

Giá mỗi cuốn . . . . 0$35
Tiền gởi 0 04

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Norodom—SAIGON

CÁCH LÀM BÁNH VÀ MỨC. — Dạy nhiều món rất khéo, bìa vẽ đẹp.

Giá . . . . . 0$40
Tiền gởi 0 04

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM

THIỆT HIỆU LÀ

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

Của ông lương-y GUILLIÉ

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế đường của quan lương-y Guillié lấy làm thần hiệu trong những bịnh HƯ PHẾ, đau trong TỈ VỊ, đau nơi TRÁI TIM, ĐAU GAN, ĐAU MINH, RÉT VỒ DA, hoặc CHÓI NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HO DAI, BỊNH CÚM, GHẺ CHỐC NGOÀI DA và bịnh có TRÙNG LÁI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ rẻ tiền và rất hiện nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những bịnh gốc bởi ĐÀM hay là MẬT phát ra thì uống nó hay lắm.

Bất kì thuốc trị đàm nào mà không có dấu ký tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ

THUỐC HOÀN XỔ

nữa cũng rất trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux của quan lương-y Guillié.

Chánh chỗ trữ thuốc nầy là nhà: PAUL GAGE FILS, nhứt hạng bào chế y anh, đường GRENELLE St GERMAIN môn bài số 8, ở tại đô thành PARIS.

VÀ TRONG CÁC DƯỢC PHÒNG ĐỀU CÓ BÁN

KHOÁN CHẤT THỦY

(Nước suối kim thạch)

VICHY

PHÁP-QUỐC-TUYỀN

VICHY CÉLESTINS

Có bán nguyên ve và nửa ve. | Trị bịnh đau Tuận, bịnh đau Bàng-quang, bịnh Phong — Thạch-lâm-bịnh (Rẻ) — Đau mấy chỗ lắt-léo.

VICHY GRANDE-GRILLE trị bịnh đau gan và bịnh đàm.

VICHY HOPITAL trị bịnh thương ti, trường nhiệt.

Hãy coi chừng đồ giả mạo, khi mua phải chỉ cho trúng thứ nước nào mình muốn dùng.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TỀ

SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối ấy mà ra. — Có hộp và có ve

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, 3 hoàn thì dễ tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình đon nước xịt *(mỗi-khi-nhứt).*

HIỆU TO LANGSA " LA SEMEUSE "

XE MÁY HUÊ LỆ ĐỂ ĐI ĐƯỜNG XA KIỂU O.

Vành bánh xe bằng cây và bằng Aluminium (Tố-phân) hoặc bằng sắt tự ý mình lựa

Vỏ Cao-su Bergougnan hiệu « Le Gaulois » túi da ba góc. có đựng:

2 cái chìa khóa; bình dầu; ống thụt và đồ phụ tùng. Tay cầm bẻ bánh tự ý mình lựa.

Xe vành cây và Aluminium
Bánh xe THONG-THẢ
Giá 60 $
Vành bằng sắt 55 $

Xe bánh cây và Aluminium
Tum « EADIE »
Núm xe thong-thả và giây ngừng bánh xe chỏi lại
Giá 65 $

Bán tại Hảng BERTHET, CHARRIÈRE và CÔNG-TY, môn bài số 68, đường Kinh-lấp, SAIGON.

Nên gởi thơ đến hảng Berthet, Charrière và Công-ty xin sách riêng có vẽ kiểu và chỉ giá cả.

tại hảng nầy cũng có thứ xe hiệu « EODE » rẻ và chắc, từ 47 $ một cái sắp lên, bánh xe thong-thả có túi da, ống thụt, chìa khóa và bình dầu.

Le Directeur-Gérant : F.-H. SCHNEIDER

Certifié l'insertion. . . . . .

Saigon, le _____ 19

Vu pour légalisation de la signature de M. _____

Saigon, le _____ 19

Le Maire de la Ville de Saigon

Saigon — Imp. F.-H. SCHNEIDER